

# Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

## Enkele beschouwingen over het beroep van advocaat.

Voordracht gehouden door Mr De Cnyf, oud-stafhouder, in de VI. Conferentie der Balie te Gent.

De loopbaan die we gekozen hebben is rijk aan eer. Ze brengt gezag en macht mede. Ze verleent gemak om overal binnen te treden : als we ons ergens aanbieden worden de deuren graag geopend, we worden met achting aanzien, met oplettendheid aanhoord. We behoeven daartoe geen referentiën of aanbevelingen voor te brengen. Onze hoedanigheid, de titel van ons ambt, volstaat om ons woord van gewicht te maken.

Die gunst is ons ambt eigen. En dat merkwaardig iets, — zoo de ouderen, wier naam en faam meer of min verspreid is, er ten volle van genieten, — wordt toch in zekere mate, als automatisch, aan den pas ingeschrevene toebedeeld. Hij treedt binnen en terstond kan hij van de voorrechten die aan ons gezelschap erkend worden gebruik maken. Ik ben advocaat, zegt hij, en dadelijk, als bij de kracht van een tooverwoord, wordt hij uit de massa onderscheiden.

Hoe legt men dien buitengewonen bijval uit ?

Eenvoudig en uitsluitend omdat de advocaat behoort tot een bijzonder gezelschap, een gezelschap dat steeds werd beschouwd als gehecht aan strenge principen, waarvan de leden niet alleen eerlijk zijn, maar onbaatzuchtig, en edelmoedig, en kiesch. Omdat hun een merkwaardige traditie ingeprent werd, en voor hen het verleden om zoo te zeggen borg staat.

Zoo is het steeds geweest. En ik haast me er bij te voegen : zoo is het heden nog.

De vraag die zou kunnen gesteld worden betreft de toekomst.

Zal die toestand, waaraan wij zooveel prijs hechten, behouden worden ? Dat hangt van ons, of beter van U, de jongeren, af.

Destijds, ik bedoel in mijn jonge jaren, kenschetste men nog steeds den advocaat naar de oude bepaling : *vir bonus, dicendi peritus*.

Stilaan toch, is het begrip *bonus* eenigszins aan 't verflauwen gegaan, terwijl de hoedanigheid *peritus* meer en meer in het oog sprong. Derwijze dat met den tijd het idee van behendigheid meer en meer alleen schijnt te blijven bestaan, wat thans zou uitkomen op een gewijzigde formule. In den geest van den man in the street dreigt de advocaat nu voor te komen als een *vir... peritus, bonus* uitgeschrapt zijnde.

MM. Indien het oude begrip van den advocaat voor den geest van het volk minder duidelijk is geworden, zoo de gedachte van knapheid, en soms, laat ik het zeggen, van list, in het publiek ten onzen opzichte komt te overheerschen, is het dan niet omdat sommige advocaten daar schuld aan hebben ? Kortaf gesproken, vindt men er niet onder ons die van het verheven doel van ons ambt geen gepast gedacht schijnen te hebben ? Die wanneer ze geraadpleegd worden

en optreden, verzuimen zich eerst en vooral af te vragen wat recht is, of billijkheid? Die, uit onbedachte sympathie, dadelijk aan 't samen-spannen gaan met den client, zonder voorafgaand critisch oordeel. Omdat hij de client is. Omdat hij andere clienten kan medebrengen. Omdat hij gelegenheid geeft tot succes. Omdat hij... eereloon verschaft? Die niet nadenken over de gevolgen voor anderen van hunne bedrijvigheid, hunne begaafdheid, hunne onder-vinding?

Zijn er niet onder ons die in het vak treden, zonder nadenken, zonder onrust, met het eenvoudige gedacht dat de advocaat een mensch is met een diploma, een plaat op zijn deur, een net opgesteld visietkaartje en gemak om daar te geraken waarvan vele anderen zich moeten vergenoegen te droomen?

Maar, zei mij een jonge confrater, met wien ik over dergelijke zaken praatte, er zijn zoo een heele hoop zaken waaraan men niet denkt als men in het beroep treedt, die aan de meesten onbekend zijn, des te meer, daar het hooger onderwijs nu toegankelijk is geworden voor het groot getal en zulks dus ook het geval is met ons ambt. Er zou over dit onderwerp moeten gesproken worden, men moet met de jongeren omgang hebben, men moet ze opleiden, opvoeden, hun den weg wijzen. Ze zijn van goeden wil. Komt in hun midden, spelt hun de les voor.

MM. Ik ben gekomen. Om iets te doen wat mij buitengewoon lastig is: den « je sais tout » te vertoonen, schoolmeester te spelen, met een ernstig gezicht dingen te vertellen die ge zeker en vast meestal weet, om te hooren zeggen nadien: « moest die mensch ons daarvoor doen vergaderen? ».

Schept moed: de les begint.

Wat moet eerst en vooral de jongeling doen die advocaat wordt?

Eerst en vooral moet hij naar een patroon zoeken. Niet alleen een peter die hem voor den beroepseed zal bijstaan. Neen, een patroon, 't is te zeggen een man van ondervinding die hem in 't begin bij de hand zal nemen om de eerste stappen te vergemakkelijken, die hem nadien als leider zal dienen, die hem opleiding zal verschaffen, bij wien hij steeds zal kunnen gaan om raad, om terechtwijzingen, gebeurlijk om berispingen, want een goed patroon is een man die berispt.

Dat is al het eerste punt, hoor ik zeggen, waarbij men den spreker zou moeten onderbre-

ken. Een patroon, een echt patroon, dat is iets zoozeer buiten het bereik als het groot lot in de Coloniale Loterij.

Ik geef het toe, daar is iets van. Want een patroon, dat is een vriend. En een ware vriend ontmoet men zelden. Er dient opgemerkt dat onze vriend de patroon een merkwaardige vriend is, een die veel geeft en weinig terug ontvangt, wat eenigszins met de menschelijke natuur in strijd is. Denkt er eens goed over na. Deze mensch is U meestal volkomen vreemd. Gij gaat tot hem zeggende: ik ben jong, onervaren, onwetend, neem mij onder uwe bescherming, leid mij in een mij onbekend ambt, sta mij bij in al de moeilijkheden die mij kunnen te gemoet komen, verdedigd mij tegen eenieder die mij zou kunnen aanvallen, herstel wat ik kan misdoen, wees mijn pleegvader.

En hij antwoordt, hij die U niets schuldig is: het zij zoo. En hij wijdt zich aan die taak toe met voldoening, met genegenheid. En zijn huis wordt U geopend, en zijn tijd, zijn soms kostbare tijd wordt U ten dienste gesteld, hij ontvangt U steeds met welwillendheid, ja glimlachend, alsof hij vermaak had in uwe aanwezigheid, en hij laat U den indruk dat hij U niet missen kan...

Ik vraag het U, in welk ander vak wordt er iets zoo zonderling gevonden?

Nu zal ik graag bekennen dat al de oudere advocaten geen voorbeeldige, volmaakte patroons zijn. Er zijn er die door beproevingen te neer geslagen, alle geestdrift hebben verloren. Er zijn er ook die met goedgezindheid zijn begonnen, doch het weldra opgaven, omdat hun pogingen tot betere opleiding mislukten; er zijn er die het zich tot plicht rekenen zich gansch aan hun eigen zaken te wijden.

Daartegen ben ik onmachtig. Ik zal niet uitgenoodigd worden om aan de ouderen de les te spellen en om hun geweten te onderzoeken. En moest ik het uit eigen beweging wagen, moest ik de ouderen bijeenroepen om samen met hen een vade-mecum van den goeden patroon op te stellen, dan zou ik buiten allen twijfel verzocht worden mij te bemoeien met hetgeen mij aangaat, of den ouden wijzen raad te hooren krijgen: medice, sana te ipsum.

Zouden wij nu niet samen eens onderzoeken hoe het soms gaat met de een of andere jonge stagist?

Dat de patroon hem bijstaat en jegens hem in alle omstandigheden bereidwillig is, dat vindt

hij allernatuurlijkst. Hoe zou het anders? Hij bezoekt soms zijn patroon, maar dat doet hij als het hem past, of, laat ik het zeggen, als hij er belang bij heeft voor de een of andere zaak die hem toevallig werd toevertrouwd. Hij vindt het gemakkelijker zoo maar rechtstreeks te gaan vragen wat hij voor die eigen zaak moet doen, hoe ze moet behandeld worden. Hij spreekt over allerlei rechtsvraagstukken die zijn toevoorder zoo maar terstond zou moeten met zekerheid oplossen, hij vraagt niet alleen wat dient gedaan in het onderhavige geval, maar daarbij nog, hoe het dient geformuleerd, welke stukken moeten verzameld worden en waar ze moeten gezocht. Hij telefoneert als het hem invalt, zonder zich af te vragen of hij den man in zijn werk of in zijne conferenties niet stoort. Hij ondervraagt hem ook nog per brief, zonder zich af te vragen of hij geen misbruik pleegt. Zijn schrijftrant is familiair: « Waarde patroon, of waarde confrater, zonder meer, en het einde, is het niet goed, toch is het kort: Wel aan U, uw dienstwillige, Bien à Vous ». — Waarom niet? Is de patroon soms voor iets anders geschapen dan om bij te springen als het moet?

De stagist is gewoonlijk haastig. Hij heeft niet veel tijd te verspillen. Hij is ongeduldig zoo hij niet dadelijk wordt binnengelaten. Moet hij wat in de spreekkamer vertoeven, hij steekt een sigaret aan. Weldra zou hij met zijn sigaret binnentreden. Waarom niet? Is gelijkheid het kenmerk niet der Balie?

Waagt de patroon het den stagist te gelasten met eenige opzoekingen die, wel te verstaan, meer nut moeten opleveren voor den stagist dan voor den patroon zelve, of wordt hem de gunst gegeven eenige conclusie op te stellen, dan meent de leerling weldra, dat hij den rang heeft van onontbeerlijk assistent. Hij wordt ernstig van gelaat en houding; hij spreekt graag met de confraters van zijn jaren over de belangrijkheid van zijn rol, over het drukke werk dat hem wordt opgelegd, over het gemak dat hij aan zijn patroon verschaft. En, in petto, is hij eenigszins verwonderd dat de patroon er niet aan denkt zijne kostbare medewerking te beloonen door beduidende honoraria.

Gelief mij te verschoonen, MM., indien die schets fel overdreven voorkomt. Maar, zooals ge weet, moet de uitdrukking in het gesproken woord verscherpt worden tot gemakkelijker

begrip. De luisteraar zal er wel spontaan den echten zin weten aan te geven.

Nu, alle caricature daargelaten, want het daareven geschilderde beeld was niet « d'après nature », meen ik toch dat vele jonge confraters het niet goed aan boord leggen om uit het patroonschap het gewenschte nut te trekken. Weest er van overtuigd: indien gij er U op toelegt niet als een dilettant te worden beschouwd, indien ge vastberaden zijt en kunt volharden, indien gij bewijs geeft van vlijt en wilskracht om de moeilijkheden van het vak te overmeesteren, indien ge aantoont dat ge niet streeft naar geld en succes, maar U eerst en vooral de standregelen van het beroep wenscht toe te eigenen, indien ge bereidwillig zijt, en getrouw, en bescheiden, dan zult ge U van uw patroon niet te beklagen hebben, dan zult ge van hem in milde mate geholpen, gewaardeerd, en bemind worden. En hij zal van U een welopgevoede, weldenkende en welsprekende advocaat maken.

\* \* \*

MM. Als men in een gezelschap aanvaard wordt, dan moet het nieuw lid zich aan de anderen voorstellen. Er is geen enkele verordening die zulks voorschrijft, doch men kan hier zeggen: het spreekt van zelf. Hij die zijn ambt waarneemt zooals het behoort, zal weldra met zijn confraters in aanraking komen, want telkenmale hij als raadsman wordt verkozen, zal hij een tegenstander ontmoeten. Hij zal dezen schriften toesturen, hij zal tegen hem te pleiten hebben — en hij denkt er niet aan zich te doen voorstellen. Die formaliteit van loutere beleefdheid, welke zoo eenvoudig is, zoo redelijk en die in het beroepsleven zooveel gemak medebrengt, wordt meer en meer verzuimd. Uit welke oorzaak? Gewoonlijk uit onbedachtzaamheid, bloodheid, verlegenheid. — 't Zijn de anderen niet, die reeds van het gezelschap deelmaken, die U moeten komen opzoeken: 't is de recipiendus die moet rondgaan en groeten. Hieromtrent is twijfel of twist onmogelijk.

\* \* \*

Zooeven gebruikte ik het woord tegenstander. Die tegenstander kan bij ons geen vijand heeten, 't is een makker, 't is een vriend, 't is een confrater. Hij treedt op, geenszins met het doel U onaangenaam te zijn, U lastig te vallen, U tegen te werken. Maar alleen om samen met

U het geschil, dat aan den rechter zal onderworpen worden, op te helderen. 't Is dus ook op vriendelijke wijze dat ge met hem moet omgaan, hoe verschillend uw zienswijze ook met de zijne kan wezen. Dat veronderstelt fair play, 't is te zeggen, het nalaten van al wat list is, verschalking of ondermijning. Hevige bespreking aan de balie, ja; hardnekkigheid in den strijd als men innig overtuigd is, ja; humor en zelfs scherts, ja; maar geen boosaardigheid, geen belediging, geen persoonlijkheden, geen bitterheid, geen kwaadgezindheid. En voornamelijk na den woordenstrijd aan de balie, uit ganscher harte aan den tegenstander hand en groet.

En dat is ook iets eigen aan ons ambt, en iets dat degenen, die er vreemd aan zijn, meestal niet begrijpen en, — zoo ze het begrijpen, — bewonderen. De tegenstanders komen te samen naar de rechtbank, arm aan arm. Er heerscht tusschen beiden een innige, oprechte verstandhouding, klaarblijkelijk zijn ze beste vrienden. Maar de zaak waarin ze elkander zullen trotseeren, wordt opgeroepen. Bij het uiten der eerste pleitwoorden blijkt het dat er tusschen de zienswijze van beiden zooveel verschil is als tusschen dag en nacht. Hardnekkig worden de wederzijdsche stelsels bekampt, ze worden met vurig oog en afwijzende gebaren stukgeslagen; als men den eene aanhoort vraagt men zich af hoe het mogelijk was voor den andere, zulk een flauw of zelfs belachelijk stelsel te verdedigen.

De zitting is geheven, en men ziet de tegenstanders terug samen komen, samen heengaan, arm aan arm. Er heerscht tusschen beiden een innige verstandhouding. Klaarblijkelijk zijn ze beste vrienden.

MM. Dat is de ware geest van het advocatenleven.

\* \* \*

Het woord gelijkheid heb ik ook reeds eerder laten hooren. Nergens bestaat dat begrip zoo duidelijk als bij ons. Geen voorrechten, geen geboorte-, familie- of standrechten, geen klassenverdeeling. Allen gelijk, onder een soort van voorzitter, of beter nog van een beschermer die den eigenaardigen naam draagt van Stafhouder, en die niet door regeering of officieele macht benoemd wordt, maar door het gezelschap zelve wordt gekozen. En om elk gevaar van hoogmoed, heerschzucht te voorkomen, zal men er voor zorgen dat het gezag van den Stafhouder gedurig in andere handen overga.

Zoodra gekozen, wordt de Stafhouder door zijn eigen makkers om zoo te zeggen op een altaar verheven. Hij was een eenvoudig soldaat en plots wordt hij door den wil van zijn gezellen tot opperbevelhebber benoemd. Zoolang hij het commando voert verpersoonlijkt hij de Orde der Advocaten, ook iets wat eenig is in onze huidige maatschappij — en wat de geneesheeren ons thans zouden willen nadoen. Zijne zedelijke autoriteit is zoo indrukwekkend, dat zij voor zijne confraters alles te boven gaat, dat de oudsten, de meest ervarenen, de meest befaamden hem zullen aanspreken niet alleen met inwendigen maar ook met uitwendigen eerbied. Treedt hij met anderen in of uit, dan trekt eenieder zich terug om hem doorgang te laten. Komt hij aan de Balie, de eerste plaats wordt hem terstond verleend. En zoo groot is zijn gezag dat in al onze vergaderingen, met welke aanzienlijke aanwezigheden ze ook mogen verveerd worden, ministers, kerkelijke of diplomatieke of administratieve of rechterlijke overheden, 't is hij, de Stafhouder, die steeds in de aanspraken eerst en vóór allen zal genoemd worden.

Is dat ook niet iets ongehoords ?

En het zonderlingste is dan nog de eenvoud met denwelke die mensch, die zoo eensklaps en soms onverwacht onder den glans van een schijnwerper werd genomen, eensklaps ook verdwijnt, om terug in de massa te worden versmolten. Het beeld wordt op het altaar vervangen. De opperbevelhebber herneemt in den rang zijn plaats van eenvoudig soldaat. Men denkt weldra niet meer aan de hooge plaats die hem destijds werd voorbehouden — en wat, menscheijkerwijze gesproken, misschien nog het merkwaardigst is, hij, de gewezen Stafhouder, heeft weldra zelf vergeten dat hij ooit stafhouder is geweest.

Hoe eigenaardig, niet waar, hoe buitengewoon, hoe ongehoord, en, laat ik het zeggen, hoe aantrekkelijk !

\* \* \*

Gelijkheid. Gewis, in den zin dien ik daar pootte te kenschetsen. Maar niet in den zin die de opvatting schijnt te zijn van sommige leden van ons gezelschap. Gelijkheid, volstreekte gelijkheid, ja; maar dat beduidt niet dat de eene niet meer waarde heeft dan de andere, meer ondervinding, meer ervarenheid, meer kiesheid, meer beroepsopvoeding. En daar-

mede dient rekening gehouden. En niet alleen inwendig. Maakt eenieder geen onderscheid — instinctmatig — in het behandelen van kunststukken of gewone voorwerpen? Hoe dient zulks het geval te zijn wanneer het gaat om den mensch? En is het dan niet zonderling dat men jonge advocaten aantreft die hunne andere confraters aanspreken, mondeling en nog meer schriftelijk, met een onverwachte familiariteit, juist alsof ze met hun makkers in omgang kwamen? De stijl is van korten trant, ja eenigszins gebiedend: men toont zich verwonderd over een uitgedrukte zienswijze, men protesteert tegen een gewenschte verdaging, hoe redelijk en gegrond deze moge wezen, men gebiedt onmiddellijk te antwoorden op een conclusie, er zal zonder aanzien des persoons verstek gevraagd worden, de expeditie van het vonnis zal den dag zelve gelicht worden, wat weet ik nog? De mededeeling is, wel te verstaan, beknopt, heeft den vorm van een bevel. Men bekommert zich niet om de bezigheden van den correspondent, om de beweegredenen die hij zou doen gelden ten voordeele van verzoening; geen uitleg over de bijzondere omstandigheden die soms haast en spoed noodzakelijk maken; geen uitdrukking van spijt omdat zoo onverbiddelijk moet worden opgetreden, geen gevoelens van hoogachting, neen, neen, de eenvoudige formule van den stagist aan zijn patroon: Waarde Confrater, Wel aan U, votre dévoué, bien à vous. En hij die waarschijnlijk den laatst benoemden jongen substituit, gisteren medestagist, gebogen zal aanspreken, met den hoed in de hand en met neergeslagen oogen, dezelfde zal de meest gewaardeerde zijner confraters te gemoet gaan met opgevezen hoed, losse houding en gemeenzamen toon.

MM. Zulke houding is verkeerd. Men zegt gewoonlijk « vergeet niet met wie ge spreekt » en dat gebod van welgemanierdheid mag nooit uit het oog worden verloren, niet meer bij ons dan elders.

\* \* \*

De gelijkheid is dus een kenmerk van ons ambt. Ook de vrijheid. — Niemand kan ons dwingen iets te doen of te laten. Wij zijn onafhankelijk. Het behoort ons tusschen te komen waar wij het begeeren, maar ons verplichten dat kan men niet. De plicht van gehoorzaamheid is ons onbekend. Onze beroepseed verbindt ons — en hij omvat meer dan sommigen het wel

denken, — maar niets anders. Wij mogen aan de Balie ons stelsel verdedigen dat we innig goedvinden, en aan niemand is het toegelaten er ons rekenschap over te vragen. Prijzen, lof spreken, beoordeelen en afkeuren staat ons even vrij. Wij denken vrij en wij spreken vrij. Wij zijn vrij gelijk de vogel in de lucht, wij mogen gerust, als wij er lust toe hebben, volgens de spreuk van Cyrano de Bergerac « mettre quand il nous plaît le feutre de travers », niemand geniet een vrijheid die gelijkstaat met de onze. En, mijns inziens, is dat gevoelen de kostbaarste, de zoetste weldaad met dewelke een mensch kan begunstigd worden.

Is dat niet aantrekkelijker dan geld? Want geld, veel geld is er bij ons niet te verdienen. Hij die in ons gezelschap gekomen is om rijkdom te verwerven, heeft den slechten weg gekozen. Schatten verzamelen met het beroep van advocaat uit te oefenen, is niet mogelijk. Glorie en rijkdom blijven aan de Balie vreemd. Een handelaar, een nijveraard die 50 jaar is geworden, kan eene fortuin gewonnen hebben en aan rusten denken. Een advocaat van 50 jaar kan misschien met de verdiensten van zijn ambt behoorlijk rondkomen. Maar hij werkt op dezen leeftijd meer dan vroeger, en meer nog wanneer hij zestig jaar wordt, en immer meer en meer. Rust en gemak kent hij niet. Hij wroet en zwoegt tot zijn laatste uren, en scheidt stil genot in het schoone van zijn lastig beroep, in de achting die hem omringt en in dat vrijheidsgevoel dat zijn levensbaan gedurig ophelderde.

\* \* \*

MM. Men heeft mij verzocht een woordje te zeggen over de hoedanigheid van den advocaat die met eene zaak wordt gelast. Wat is hij ten opzichte van zijn client?

Hij voert het woord namens zijn client, hij onderhandelt, hij formuleert dagvaarding, conclusies, hij pleit.

Maar in welke hoedanigheid verricht hij dit alles?

Ten titel van raadsman. Hij is de raadsman en hij is niets anders. Hij is geen lasthebber, geen mandataris. En wat beduidt dat? Het beduidt dat hij geen verbintenissen kan nemen voor zijn client. Het gebeurt dan ook soms dat de raadsman, zich op het woord van zijn client steunend, mededeelingen doet aan den raadsman der tegenpartij, zooals voorstellen tot minnelijke schikking, beslissing van geen beroep

in te stellen, enz. — en dat naderhand de client weigert het aangekondigd besluit te verwezenlijken. Vandaar moeilijkheden, misverstand, misnoegdheid. Maar, louter juridisch beschouwd mag de raadsman der andere partij daartegen protest aantekenen? Geenszins, juist omdat de advocaat enkel de hoedanigheid heeft van raadsman en niet van mandataris.

Het spreekt van zelf dat de raadsman die zijn mededeeling niet zou zien goedkeuren door zijn client, wanneer deze hem degelijk had toegelaten een of ander besluit kenbaar te maken, dadelijk van dien client afscheid moet nemen, daar hij niet mag dulden behandeld te worden als een speelbal. Maar de meest voorzichtige en meest zekere houding voor den advocaat is, telkenmale hij gelast wordt met eene mededeeling van gewichtigen aard, voorafgaandelijk van den client een schriftelijke verklaring te eischen, dewelke gebeurlijk aan de bedoelde mededeeling kan gehecht worden. Vele ervaren advocaten nemen zelfs de voorzorg alle meer of min kiesche proceduurstukken te doen naamtekenen door hun client, zooals dagvaardingen die persoonlijkheden bevatten, conclusieschriften ten titel van burgerlijke partij en anderen. Die voorzorg is een waarborg tegen alle betwisting, twijfel of dubbelzinnigheid in de toekomst.

Het zij hier terloops gezegd dat de advocaat geen klachten aan het Parket dient te onder teekenen. Dat gaat zijn ambt van raadsman of verdediger te buiten.

\* \* \*

Terwijl wij nu de verhouding tot den client ontleden, hoe moet men met dien client omgaan?

Er dient natuurlijk onderscheid gemaakt te worden tusschen de personen die zich aanbieden. Er zijn van die welbekende lieden waarvan het geweten niet moet onderzocht worden, met wie men gerust mag te werk gaan, die onbekwaam zijn iets onregelmatigs, berispelijks of onkiesch te betrachten. Maar vele anderen, die verblind zijn wanneer ze hun eigen belangen beschouwen, of die sluwheid of loosheid in de ziel verbergen, gaan graag bij een advocaat medehulp verzoeken. 't Is soms een moeilijke taak het ware inzicht van den bezoeker te bespeuren; dat vergt menschenkennis. Nochtans moet dat eerst en vooral gedaan worden. De leus naar dewelke de advocaat de eerste rechter is die het proces moet beoordeelen,

dient van kracht te blijven. 't Is slechts wanneer gij de vaste overtuiging hebt, de innige zekerheid dat uw client naar een gezond, eerlijk, rechtvaardig doel streeft dat ge moogt aanvaren zijn woordvoerder te worden en voor hem als kampioen op te treden. Zoolang ge daar niet volkomen gerust in zijt, moet ge U onthouden. En zodra ge gewaar wordt dat hij, die uwe hulp aanvraagt, besmet is met onbillijkheid, moet ge weigeren hem bij te staan en hem te ondersteunen. Dat moet ge doen voor U zelve en dat moet ge doen voor onze korporatie.

Nu, wanneer ge de bedoelingen van den client hebt leeren kennen en ge gerust beslist hebt uwe hulp te verleen, laat niet na omzichtig te blijven in uwe betrekkingen. Die betrekkingen zijn soms van langen duur, ze kunnen gelegenheid geven aan een zekere familiariteit en die familiariteit kan gevaar medebrengen. Om hier een enkel voorbeeld aan te stippen, het zou kunnen gebeuren dat, onder een of ander voorwendsel, de client, in plaats van zich in uw cabinet aan te bieden, U zou uitnoodigen om bij hem thuis de zaken waarmede ge gelast zijt te bespreken. Beantwoordt die uitnoodiging nooit. Blijft steeds op uw eigen grond, daar waar ge meesterschap hebt, te weten in uw cabinet. 't Is in zijn cabinet dat de advocaat ontvangt, raad geeft, werkzaam is: hij stemt er in toe hulp te verleen aan zijn client en aldus staat hij boven hem, verre van zijn ondergeschikte te zijn. 't Is dus naar den advocaat dat men moet komen, en het is niet hij die naar den client moet gaan.

\* \* \*

MM. Ik eindig met twee praktische beschouwingen waarop mijn aandacht werd gevestigd.

Naar het schijnt zouden er verscheidene confraters niet goed weten hoe te werk gegaan zoo ze aangesteld worden als opvolgers van een anderen confrater. Het bedoeld geval is dus het volgende: de client, om redenen die gewetigd zijn of niet, beslist van raadsman te veranderen. Welk zijn de verplichtingen van den opvolgenden confrater?

Mijn persoonlijk gedacht is, MM., dat wij moeten zoo bescheiden mogelijk onderzoeken wat aanleiding heeft gegeven aan die gedachtenverandering van den client. Is er klaarblijkelijke fout of zware nalatigheid geweest van wege den voorgaanden raadsman, dan kan men

er natuurlijk niet aan denken den client op zijn besluit te doen wederkomen. Maar is het omdat hij naar verkeerden raad heeft geluisterd, omdat hij zich iets heeft ingebeeld dat onwaarachtig is, omdat hij in zijne onwetendheid betreffende gerechtszaken deze ten ongunste van zijn raadsman heeft beoordeeld, dan is het onze plicht dat misverstand op te klaren, den man goeden raad te geven en, onder meer, hem aan te bevelen bij zijn advocaat te blijven en dezen den onaangename indruk te sparen van onverdiend verlaten te worden.

Wat er ook gebeure, de opvolger kan nooit zonder meer in de plaats treden van een voorganger. Dat ware rechtstreeks tegen onze beroepsregelen ingaan. 't Is slechts wanneer de confrater van wien afscheid is genomen verklaart dat de client jegens hem zijne verplichtingen heeft gekweten, dat wij mogen in zijne plaats komen. Minstens nemen wij de verplichting jegens onzen voorganger het hem verschuldigde eerloon te doen vereffenen. En die verplichting mag dan later niet uit het oog worden verloren: zedelijk staat de opvolger ditaangaande borg.

\* \* \*

En mijn laatste woord zal luiden over de pleitrede.

Pleiten, goed pleiten is moeilijk. Het vergt voorbereiding. Niet in dezen zin dat men zich moet uren en uren aan 't schrijven zetten en daarin alle mogelijke en onmogelijke incidenten en zelfs onderbrekingen voorzien. Dergelijke voorbereiding laat, naar mijn oordeel, veel te wenschen over.

Een zaak voorbereiden is een zaak herhaaldelijk overdenken. En dat kan men overal en altijd, alleen of te midden van andere menschen, in zijn cabinet, op de straat, op het gerechtshof, bij dag... en bij nacht. Stilaan wordt de zaak in den geest volkomen opgehelderd. Het voornaamste en het bijkomende worden behoorlijk gerangschikt, en weldra zal men, in de verwarringen van de los te maken streng, het einde van den draad — le fil d'Ariane — tusschen duim en wijsvinger weten te krijgen. Wanneer ge zooverre zijt, dan is het voornaamste van de taak uit, de groote moeilijkheid overwonnen. En hier zou ik niet te veel kunnen op aandringen. Onze werkmethode is in 't algemeen af te keuren. Velen onder ons geraken verloren zoodra de zaak ingewikkeld is, en waarom? Omdat ze die noodzakelijke klassee-

ring niet kunnen doen tusschen het hoofdzakelijke en het bijkomende, omdat ze er zich niet kunnen op toeleggen eerst en vooral de kern van het geschil te ontdekken. In alle processen is er een feit, een vraagstuk, een omstandigheid zonder dewelke het proces niet zou zijn ontstaan en waarvan het in werkelijkheid heelemaal of bijna heelemaal afhangt. Dat punt moet ontdekt worden en deze ontdekking moet het doel zijn van onze overwegingen: al het overige is bijzaak en moet aldus behandeld en besproken worden.

Bij gebrek aan methode zijn wij in 't algemeen veel te breedvoerig, te lang, in ons spreken en ook in ons schrijven. Want het bovenstaande geldt insgelijks voor het opstellen van de conclusie. Ik bemerk dat de conclusieschriften van jaar tot jaar langer worden. Bladzijden en bladzijden, herhalingen en nog herhalingen, tot op den avond vóór de zitting, en misschien nog daarna. Hoe bespottelijk toch wanneer men zich de bepaling herinnert van de conclusie, te weten, « l'exposé sommaire des prétentions des parties ». Niets is zoo klaar, zoo duidelijk, en voor een verstandig man zoo indrukwekkend als een kortbondige wel opgebouwde conclusie. Er is daarin iets vakkundig, een handigheid die meesterschap beteekent en waar we ons allen moeten op toeleggen.

Overdreven lang onze conclusie. Overdreven lang ook onze pleitreden. En bovendien gebrek aan klaarheid. Wij zijn te veel bekommerd om alles te zeggen, niets onaangeroerd te laten. Wij denken niet genoeg aan de menschen die daar zitten om ons te aanhooren en wij beseffen niet hoe lastig het is naar een spreker te luisteren. Luisteren is een taak die niet geteld wordt en nochtans is de vermoeidheid van den luisteraar ontzettend. Ik ken een magistraat van het Hof — een magistraat die zich nooit laat verstrooien — die telkenmale, na een lange zitting, in den namiddag moet gaan rusten. En in plaats van de taak van den luisteraar verdraaglijk te maken, zullen wij hem op geener wijze sparen. Alles moet er uit aan de Balie, in orde of door mekaar, maar het moet er uit, al ware het alleen om het geweten van den spreker te ontlasten. Is het te verwonderen dat de rechters soms angstig worden als deze of gene advocaat aan de Balie verschijnt?

Er mag nimmer uit het oog verloren dat de rechter een mensch is die ge voor taak hebt in te lichten, die, wanneer ge het woord neemt,

hoegenaamd van uwe zaak niets kent, doch aan wie dat geschil plotseling wordt voorgelegd, terwijl gij het weken of maanden hebt beleefd. Die man vraagt slechts een zaak, het is van dat geschil een duidelijke indruk te bewaren om aldus zijn daaropvolgende studie van de bundels te vergemakkelijken. Vergenoegen we er ons dus mede hem een leidraad in de hand te geven, hem de voorname moeilijkheden van het geval onder de oogen te leggen, met daarbij eenige gepaste wendingen en opmerkingen, die aantoonen hoe het vraagstuk naar onze beoordeeling moet opgelost worden. Verliezen wij onzen tijd niet in het aanstippen van kleinigheden. En laten wij aan de scherpzinnigheid van den rechter ook iets over, omdat hij insgelijks een man van het vak is, omdat hij ervaren is, en daarenboven omdat het hem, menscheijkerwijze, aangenaam moet zijn toch ook iets te vinden dat niet herhaaldelijk in de gegevens van den bundel te lezen staat.

\* \* \*

MM. Nu ga ik mij zelf aan die gedragslijn houden, en eindigen.

In 't kort : ons ambt brengt veel last en kommer bij en weinig winst. Maar het is prachtig. En hoe meer men er aan denkt, en hoe meer men het beoefent, hoe schooner, ook, hoe

beminnelijker men het vindt, hoe vaster men er aan gehecht is. Vooraleer afscheid te nemen zal ik nog eens verwijzen naar onze kameraadschap, die eenig is in haar soort en steeds den omgang onder confraters zoo uitmuntend heeft gemaakt. Zorgt er voor dat deze schat onaangetast blijve.

Destijds was men zeer heftig op politiek gebied : de aanhangers der partijen bestreden elkander met vlamme oogen en met haat in het hart. Maar op het gerechtshof, onder de advocaten, was steeds alles zacht en bedaard en men sprak over politiek met losse woorden, als over een zaak waaraan twist en drift vreemd waren. De betrekkingen tusschen confraters bleven ten allen tijde allermorzaamst. Er werden onverwachte vriendschappen gesloten tusschen mannen van verschillende politieke overtuiging, en die duurzaam en hartelijk behouden werden. En wij waren fier over die eenheid, over die onafhankelijkheid, over die hoogstaande gedachten.

Zorgt er voor dat zulks niet verandere en dat persoonlijke neigingen of verschil van gevoelen op taalgebied nooit, zelfs niet in de minste mate, kome besmetten wat ten allen tijde de eigenaardigheid en den luister was van ons prachtig gezelschap.

21 April 1937.

## De «Probation» of de «Vrije Straf»-voltrekking onder toezicht.

De voorwaardelijke veroordeeling werd, door de wet van 31 Mei 1888, door Minister Lejeune in ons land ingevoerd met het doel de korte vrijheidsstraffen voor de eerste maal niet uit te voeren.

De straf wordt uitgesproken, maar niet uitgevoerd, zij blijft een bedreiging voor het geval dat de veroordeelde gedurende de gestelde proeftermijn een nieuw misdrijf (misdrijf of wanbedrijf) zou begaan.

Opdat de delinquent tot de voorwaardelijke veroordeeling, bij het plegen van een wanbedrijf of overtreding, kunne in aanmerking komen, worden er twee vereischten gesteld :

1° hij mag geen voorgaande crimineele of correctionele veroordeelingen hebben opgelopen;

2° de opgelegde straf mag de 6 maand gevangenzitting niet overschrijden (een wetsvoorstel is bij de Wetgevende Kamers ingediend, om de voorwaardelijke vrijheid straf tot één jaar op te drijven).

De proeftijd voor de uitvoering der straffen mag de vijf jaar niet te boven gaan. Indien de veroordeelde binnen den termijn van het uitstel voor de uitvoering der straffen een nieuwe veroordeeling

oploopt tot een crimineele of correctionele straf, dan wordt de eerste straf bij de andere gevoegd en beiden samen uitgevoerd. Dus in de zoogenaamde «voorwaardelijke» veroordeeling is er geen spraak van een enkele voorwaarde door den veroordeelde te onderhouden gedurende den proeftijd, behalve dat hij geen nieuw wanbedrijf of nieuwe misdaad mag plegen.

Volgens de laatste ervaringen is men overtuigd, wil de wet in haar toepassing waarlijk adequaat en meer vruchtbaar zijn, dat de voorwaardelijk veroordeelde gedurende den proeftijd op speciale wijze zou dienen worden gecontroleerd, onder toezicht gehouden en zekere hem opgelegde voorwaarden moeten navolgen. Dit wordt in het bijzonder in het Engelsch-Amerikaansch strafstelsel nagestreefd door de «probation».

De «probation» of «vrije straf»-voltrekking is een noodzakelijk correlatief van de voorwaardelijke veroordeeling, welke vooreerst in zwang geraakt is door een wet van 1878 in den Staat van Massachusetts in de Vereenigde Staten van Amerika, in de strafbehandeling van de jeugdige misdadigers.



Zij werd nagevolgd in Engeland ten jare 1887 door de wet « The Probation of first offenders act », welke aan de rechtbanken machtiging verleende, de delinquenten onder voogdij, « Probation », te plaatsen en ze niet naar de gevangenis te sturen. Zooals de titel der wet zegt, was zij slechts toepasselijk op de « first offenders » of voor de eerste maal veroordeelden. Dit heeft onze wet van 1888 op de voorwaardelijke veroordeeling gemeens met de Engelsche wet. Doch in deze laatste wordt er « geen » straf uitgesproken, maar bestaat er in de schorsing van de uitspraak der straf.

In 1907 werd de « Probation of offenders act » door het Engelsche Parlement aangenomen en de « Probation Officers » of reklasseerings-ambtenaren werden gelast de delinquenten, tot de « vrije straf » veroordeeld, te controleren. De vereischte dat men geen vroegere veroordeelingen mocht opgelopen hebben, wordt niet meer gesteld, al de delinquenten gedaagd om te verschijnen, hetzij gelijk voor welke jurisdictie ook, Hof van kleine geschillen, Assisenhoven of het Hof dat slechts eenmaal per drie maand zetelt, kunnen tot de « vrije straf » veroordeelen.

De rechter hoeft niet zooveel rekening te houden met de gedragingen, maar wel met de persoonlijkheid van den normovertreder. Wanneer de rechtbank oordeelt, dat het slechts noodwendig is een straf in principe toe te passen, gezien den leeftijd, de geruststellende zedelijke gesteltnis, de goede voorgaande levenswijze van den delinquent of nog den weinigen ernst van het misdrijf en de verzachtende omstandigheden die kunnen ingeroepen worden, zal de rechter den delinquent onder « Probation » plaatsen.

In onze Belgische wet op de voorwaardelijke veroordeeling is een der vereischten om de rechtbank toe te laten een voorwaardelijke straf uit te spreken, dat deze de 6 maand gevangenzitting niet overschrijdt. Dus in ons strafstelsel dient de rechtbank eerst rekening te houden met het feit, dat de op te leggen straf niet de 6 maand mag te boven gaan. Dit is niet het geval in het Engelsche strafstelsel.

In Engeland mag de proeftijd het maximum van de 3 jaar niet te boven gaan. De opgelegde proeftermijn kan ingekort maar ook verlengd worden, naar gelang de omstandigheden.

De voorwaarden, die aan den delinquent kunnen opgelegd worden, zijn onder anderen :

1° Een beambte wordt hem aangewezen, bij wien hij zich op geregelde tijdstippen dient aan te melden, ofwel deze beambte zoekt hem op in zijn midden en een verslag over zijn gedrag wordt opgemaakt en aan de bevoegde rechtbank overgemaakt. Dit verslag, over een verloop van één of twee jaar of den gestelden proeftermijn, beslist dan, of de straf werkelijk kan kwijtgescholden worden. Wanneer de proeftijd gunstig doorgemaakt wordt, blijft het strafregister van den delinquent blanco.

1° Verbod van omgang met slecht gezelschap, dieven of andere onguere lui, verbod van ongewenschte plaatsen of markten te bezoeken.

3° Interdictie van alcoholische dranken te gebruiken, bijzonderlijk wanneer de dronkenschap

aanleiding gegeven heeft tot het plegen van het misdrijf.

4° Hij dient de verbintenis aan te gaan voortaan een ordentelijk, een eerlijk en werkzaam leven door te brengen.

5° Een woonplaats kan hem aangewezen worden.

Wijzigingen aan de voorwaarden kunnen door de rechtbank, gedurende den proeftijd, toegebracht worden; zij kunnen gemilderd maar ook verstrengd worden, dit hangt af van het gedrag van den veroordeelde tot de « vrije straf ». Hij kan er gansch van ontslagen worden en tevens definitief vrijgesteld, zelfs vóór het verstrijken van den gestelden proeftermijn, door de rechtbank op het verslag van den socialen assistent, indien het gedrag uitstekend is en alle verdere voogdij onnoodig blijkt.

De toegebrachte veranderingen aan de voorwaarden dienen aan den delinquent zelf beteekend door het Magistraat, die hem onder voogdij plaatste. De rechtbank dagvaardt den delinquent en deelt hem de toegebrachte wijzigingen mede, geeft hem tevens de redenen op die zij noodwendig acht er aan toe te brengen en dit in het eigen voordeel van den wetsovertreder zelf.

Indien de beschermeling zijn gedrag te wenschen overlaat of dat hij een nieuw misdrijf heeft gepleegd, zal op aanvraag van den socialen assistent de delinquent voor de rechtbank gedaagd worden om gevonnist en definitief veroordeeld te worden.

De wet van 1925 bepaalt, dat ten minste een « probation officer » per district aangesteld worde. Voor ieder landelijk kanton wordt de noodwendigheid niet gevoeld één ambtenaar aan te stellen, te dien einde wordt een groep van « Probation distrikten » gevormd. In de hoofdplaats der distrikten is een comité samengesteld uit drie of meer magistraten, wiens functies bestaan in :

1° Het benoemen van den of de « Probation Officers » van het distrikt.

2° De wedden van deze ambtenaren te bepalen en uit te keeren.

3° Controle uit te oefenen over het werk der « Probation Officers ».

4° Alle maatregelen te treffen tot de degelijke werking van het systeem.

Al de comité's zijn geplaatst onder de directie van « the Home Office », die de benoemingen van de « Probation Officers » moet goedkeuren en in sommige gevallen de wedden vaststellen.

De Amerikaansche statistieken over 48 Staten van de Vereenigde Staten bewijzen, dat slechts 10 % van de delinquenten, die onder voogdij werden gesteld, nadien veroordeeld werden wegens zware misdrijven. Gedurende één van de laatste jaren werden er in den Staat van Massachusetts 11.340 personen veroordeeld tot gevangenisstraffen en 30.934 werden onder « Probation » geplaatst. Een zekeren dag waren er 6.500 delinquenten in de penitentiaire inrichtingen opgesloten en 20.000 onder « Probation ».

Het is hier mijn doel niet de financieele besparingen te doen uitschijnen, voortvloeiende uit dit systeem, nochtans de uitvoering van de vrijheidsstraf vergt telken jare van de begrooting van het

Ministerie van Justitie aanzienlijke bedragen wegens onderhoud in de gevangnissen, vervoer van de veroordeelden en hun begeleiders en dan nog verdere gerechtskosten.

Een onderzoek van de statistieken der gevangenisbevolking in Engeland bewijzen insgelijks de goede resultaten, bekomen door het « Probation system ». In het jaar 1909, twee jaar na het in zwang treden der wet, waren er nog 184.901 personen in de gevangnissen opgesloten geweest, en in 1931 was dit cijfer op 37.417 gedaald. Gedurende het jaar 1932 werden 64.959 delinquenten veroordeeld, waarvan 16.167, het is te zeggen bijna  $\frac{1}{4}$ , tot de « straf onder toezicht » (deze cijfers werden ontleend aan den heer H. E. Norman, Secretar of the Nationale Association of Probation Officers of Great Britain).

Deze vermindering van de criminaliteit mag natuurlijk niet alleen toegeschreven worden aan het « Probation system ». Ongetwijfeld, de sociale wetten op het onderwijs, het kindermisstand, de werkloosheid, de ouderdomspensioenen, de ziekenverzorging en zoo meer, hebben hun weerslag doen gevoelen, maar in alle geval mag men ook, zonder vrees van tegengesproken te worden, de « Probation » vooruit zetten om haar deel, ja, haar leeuwen-aandeel, te hebben gehad in den strijd tegen de misdadigheid.

Om dit te staven zal ik een getuigenis aanhalen van een persoon, bijzonder goed geplaatst door zijn ambt, om de resultaten te beoordelen, bekomen door de « Probation ».

In het jaar 1910, bij de opening van de generale driemaandelijksche zitting van het Hof, te Londen, sprak voorzitter Sir Robert Wallace in zijn openingsrede volgende woorden: « Immer heb ik met veel aandacht de samenstelling van de rol nagegaan van de strafrechterlijke zaken, maar op heden stel ik een geleidelijke vermindering vast, van zitting tot zitting, van het aantal opgeroepene zaken. Ik ben de overtuiging toegedaan, dat er een gevoelige merkelijke vermindering van de criminaliteit te Londen wordt waargenomen. Deze gelukkige vermindering wijd ik breedvoerig toe aan de nieuwe aangenomen methode van beteugeling der misdrijven door het « Probation system ». Ik ben zeker dat deze methode, die er naar streeft het leven van een mensch te herstellen in plaats van het te vernietigen, stilaan een ganschen ommekeer, een ware evolutie zal teweeg brengen in de zeden en gewoonten van ons land. » (The Times, 2 Februari 1910.)

Het ware hoogst wenschelijk dat ons land, dat immer aan de spits staat van de wetenschappelijke en methodische strafbehandeling van den misdadiger, de ervaringen van onze bureaux — waar niet genoeg kan op gedrukt worden — zich ten nutte maakt, om de ware plaag van de korte gevangenisstraf te keer te gaan; niet alleenlijk door de wet van 1888 op de voorwaardelijke veroordeeling, maar aangevuld door een « Probation system », aangepast aan de gewoonten en zeden van ons Belgisch volk.

### Hoe beoogen we « de vrijheid onder toezicht » ?

De « Probation » of « de vrijheid onder toezicht » mag niet eenvoudig de plaats der straffen innemen, wil ze waarlijk opvoedend inwerken. Straffeloosheid of een te veel in acht nemen van verzachtende omstandigheden, blijkt zeer gevaarlijk en voor den delinquent zelf en voor de generale preventie. Dus « geen » schorsing van de uitspraak der straf of uitstel van de veroordeeling, maar wel uitstel van de uitvoering van de « uitgesproken » straf, zooals nu in de wet op de voorwaardelijke veroordeeling.

Wanneer er schorsing is van de uitspraak en indien gedurende den proeftijd de delinquent de gestelde voorwaarden niet naleeft of wanneer zijn gedrag te wenschen zal overlaten, zal de delinquent ter verantwoording geroepen voor de rechtbank, de hem alsdan opgelegde straf niet aanzien als een natuurlijk gevolg van zijn bedreven fout of misdrijf, maar wel als een straf hem opgelegd wegens het niet-nakomen van een der gestelde voorwaarden, die daarom nog geen strafbaar feit uitmaken, voorzien door ons Strafwetboek. Dit onpaedagogisch euvel moeten we afwenden door de gepleegde misdrijven, in den daarop volgenden kortst mogelijken tijd, door een werkelijke straf te doen volgen, die nochtans niet zal worden uitgevoerd in een gestelde termijn, en mits hij bereid is zich te onderwerpen aan de hem opgelegde voorwaarden.

Het maximum der opgelegde straf van 6 maand zou opgedreven mogen worden tot één jaar en niet tot 3 jaar, zooals het eerste ingediende wetsontwerp voorzag. Inderdaad, ons Strafwetboek voorziet dat door het in acht nemen van verzachtende omstandigheden, een moordaanslag, op dewelke de doodstraf voorzien is, kan herleid worden tot 3 jaar gevangenisstraf. De openbare opinie zou dergelijke toegevendheid niet kunnen aannemen; daarenboven zou den afschrik voor zulke misdaden er zeer door verminderen.

Het hoeft niet bewezen, dat de « Probation » niet op gansch de toonschaal van de diverse delinquenten door de rechtbanken mag toegepast worden. Komen voor zulke behandeling niet in aanmerking: de onverbeterlijken, de abnormalen en psychopathen, de recidivisten met correctioneële voorgaanden.

Men mag de « Probation » niet aanzien als een algemeen geneesmiddel in de preventie van de criminaliteit. Gedragingen, welke een zekeren ernst van gevaarlijkheid vertoonen vanwege den misdadiger, met een sterk uitgesproken anti-sociaal karakter, kunnen zeker niet onder voogdij worden gesteld van een sociaal assistent. Sommigen hebben reeds een gansche crimineele loopbaan achter den rug en wanneer ze nu een min gevaarlijke wetsovertreding plegen, is het geen reden om op hen de « Probation » toe te passen. Zijn zedelijke verbetering, zijn sociale aanpassing of zijn anti-sociaal karakter zullen ook niet door een sociaal assistent kunnen verbeterd worden. Alle vrijheid van appreciatie moet aan den rechter overgelaten worden, die naar gelang van het geval, de persoonlijkheid van den delinquent of gezien de bijzondere omstandigheden,

den normovertreder tot de « vrije straf » onder toezicht zal veroordeelen.

Delinquenten aangedaan van epileptie, zwaar belaste psychopathen, geesteszwakken en onevenwichtigen, zijn een reeks individuen, op wien de sociale assistent weinig invloed ten goede zal kunnen uitoefenen. Zulke personen vergen vooral een therapeutische behandeling in daartoe gespecialiseerde gestichten.

Wil « de vrijheid onder toezicht » waarlijk degenlijke resultaten afwerpen, dan dient zij zoo spoedig mogelijk toegepast op de delinquenten bij den aanvang van hun misdadig loopbaantje.

Volgens de gezegden van Engelsche criminalisten wordt er nog de « Probation » toegepast, zoowel op minder- als meerderjarigen, wanneer reeds vroegere strafmaatregelen spaak liepen. Van den anderen kant, wanneer de delinquent reeds onder voogdij werd gesteld, zonder gunstigen uitslag, bestaat er een waarlijk gevaar denzelfden maatregel een tweede of een derde maal toe te passen bij herhaalde recidive. Directeuren van Engelsche « Reformatories » verklaren insgelijks, wanneer ze zulke jeugdige misdadigers, die reeds twee of drie maal onder « Probation » werden geplaatst, nadien in hun gesticht ter behandeling ontvangen, dat zij zich doen opmerken door hun tuchteloosheid, hun karakter heeft de plooi genomen en het bewerkstelligen van de verbetering is bijna in alle gevallen een onmogelijk iets geworden.

De rechter zal slechts de wet toepassen na zich omringd te hebben van al de gegevens die de voor hem verschijnende delinquent in het juiste daglicht zullen stellen. Het Openbaar Ministerie of de rechter zal den reklasseerings-ambtenaar belasten met een enkwest nopens het sociaal midden, de levenswijze, het werk en het karakter van den delinquent. Juist zooals heden reeds de sociale assistente in het Gevangenisbeheer aan het bestuur en de geneesheeren-anthropologen verslagen inleveren om de strafbehandeling van den veroordeelde vast te stellen.

Het huidige strafrechtelijk dossier bevat niets nopens de persoonlijkheid van den delinquent, niets nopens zijn afkomst, niets over zijn socialen toestand, niets nopens zijn levenswijze, zijn hoedanigheden of gebreken, de oorzaken van zijn misdrijf en de mogelijkheden van zijn reklasseering.

#### Hoe zou deze voorlichting geschieden ?

Een sociale assistent, gelast door de rechtbank met een sociaal enkwest nopens één bepaalden persoon, zal vooreerst inzage nemen in het rechtelijk dossier van de hem te laste gelegde feiten. Daarna zal de ambtenaar den delinquent opzoeken, een gesprek voeren nopens de feiten die aanleiding gaven tot de rechtsvervolging en tevens zijn reacties desaan gaande nagaan. Hij moet zich zooveel mogelijk inlichten nopens zijn levenswijze en het sociaal milieu, waarin hij vertoeft; daarom zal hij den familiaalen toestand onderzoeken, zijn werkkring, zijn vroeger school- en soldatenleven, hoe hij zijn vrijen tijd doorbrengt; mogelijke inlichtingen inwinnen

nopens gezondheidstoestand en geestesvermogen. Al deze gegevens zullen door den socialen assistent in een verslag aan de rechtbank voorgelegd worden. Wanneer de magistraat uit het enkwest mag afleiden, dat een geestesonderzoek van den delinquent geboden is, kan hij een psychiater er mede gelasten. De delinquent wordt aanzocht zich bij den anthropoloog aan te bieden of in een van de bestaande dispensaria voor geesteszieken. Indien de patiënt weerbarstig is, zou de observatie in een psychiatrische afdeling van de gevangenis moeten kunnen bevolen worden.

De rechtbank, aldus ingelicht betreffende de persoonlijkheid van den normovertreder, zal een strafmaat toepassen, die veel in evenredigheid zal aanwinnen.

De proeftijd (minimum één jaar, maximum vijf jaar) naar gelang de omstandigheden, zal door de rechtbank verlengd of ingekort worden, zonder nochtans het maximum te mogen overschrijden of beneden het minimum te dalen.

Ik citeer eenige voorwaarden die aan den voorwaardelijken veroordeelden zouden kunnen opgelegd worden :

1° Natuurlijk geen nieuwe misdrijven plegen (zooals thans in de wet op de voorwaardelijke veroordeeling).

2° Van zich te onderwerpen aan het toezicht van den socialen assistent en hem te gehoorzamen in al zijn gewettigde bevelen.

3° Opleggen van een verblijf, het ontzeggen van te slenteren langs markten, kinderparken, scholen en allerhande samscholingen; ik denk hier vooral aan de plegers van zedenmisdrijven, beurzensnijders en zoo meer.

4° Verplichting van zich te onderwerpen aan een therapeutische behandeling (syphilisch lijdens en anderen) in de daartoe opgerichte en bestaande organismen. De drankzuchtigen van zich te onthouden van alcoholische dranken en zich aan consultatiebureaux geregeld aan te bieden. Dr. Ley verzekerde mij eenige drankzuchtigen in behandeling te hebben in zijn dispensarium voor geesteskranken, waar zij zich geregeld moeten aanbieden, en uitslagen bekomt, die de schoonste verwachtingen overtreffen.

5° Verbod van voor geld te spelen, paardenrennen en dergelijke speelgelegenheden bij te wonen.

6° Verbod van zekere beroepen uit te oefenen wanneer het misdrijf gepleegd werd in en door de uitoefening van het vak, hetzij door onbekwaamheid of andere reden.

7° Verplichting van schadevergoedingen, mogelijke boeten en kosten, bij middel van afkortingen overeenkomstig met het dagelijksch inkomen te betalen.

Deze maatregelen kunnen uitgebreid worden toegepast naar de persoonlijkheid van ieder delinquent; zij zijn zeker van een zeer ver strekkende individueele strekking. De philosophische gedachten van den delinquent dienen bij het bepalen der voorwaarden geëerbiedigd. Naar gelang van noodwendigheden en omstandigheden zouden de voorwaarden in den proeftijd, op verslag van den socialen

assistent, moeten gewijzigd kunnen worden. In onderhavig geval kunnen we het Engelsche stelsel tot het onze maken.

Een opgave van de voorwaarden, met aanduiding van den reklasseerings-ambtenaar, zou aan den veroordeelde overhandigd worden, het dubbel met zijn handteekening zou in het rechtelijk dossier neergelegd worden.

In Zweden, waar de « straf onder toezicht » insgelijks in zwang is (wet van 28 Juni 1928), wordt door de rechtbank aan den delinquent een vergunningsbewijs afgeleverd in denzelfden aard van onze boekjes, die ter hand gesteld worden aan een voorwaardelijken vrijgestelde, bij zijn ontslag uit de gevangenis. Op dit bescheid zijn aangeduid al de opgelegde voorwaarden, de reklasseerings-ambtenaar noteert er op, in den loop van den proeftijd, de verschillende data zijner bezoeken aan den beschermeling, tevens al de observaties en indrukken nopens het gedrag van den veroordeelde. Deze praktijk moet aanleiding geven tot zekere terughoudendheid vanwege den ambtenaar in het neerpennen van de appreciaties over de levenswijze en gedrag van dezen persoon, in wiens handen hij deze gegevens moet achterlaten. Dergelijke controle moet insgelijks den ambtenaar zijn achting en ontzag doen verliezen in de oogen van zijn « klient », die hij geroepen is te controleren. Deze handelwijze schijnt te getuigen, dat de Zweedsche Overheid geen volle vertrouwen gunt aan zijn reklasseerings-agenten. Dit is een paedagogische fout en belemmert de hoogst zedelijke zending van den « social worker ».

#### Hoe verstaan we de sociale en paedagogische zending van den sociale assistent in de uitoefening van de voogdij ?

Gedurende den proeftijd moet de beambte persoonlijk in contact blijven met zijn beschermeling, hij dient er voor te zorgen dat hij in geen slecht gezelschap geraakt en dat hij zijn vrijen tijd in gezonde en onberispelijke ontspanning doorbrengt. Verder dient de beambte zich met den patroon van zijn « pleegjongen » in betrekking te stellen, indien hij het nuttig acht; de moeilijkheden die in zijn familie bestaan of oprijzen trachten op te lossen; in een woord hij treft alle maatregelen die moeten bijdragen tot zijn welvaart en sociale aanpassing.

Het komt vaak voor dat de sociale assistent aan den persoon, onder zijn voogdij geplaatst en die in dringenden nood verkeert, hem een materiele hulp verschaft. Nochtans, in Engeland waarschuwt men tegen mogelijke misbruiken en worden deze hulpverleeningen niet altijd met een goed oog aanzien. Inderdaad, de voorwaardelijke veroordeelde mag het systeem niet beschouwen als een surcursaal van de Commissie van Openbaren Onderstand, de luie natuuren zouden er als de kippen bij zijn om dien toestand uit te baten, en aldus doende, gunnen we een premie aan den lulak. De sociale assistenten zal veeleer zijn beschermeling aanwakkeren om door eigen krachten, door zijn arbeid, in zijn persoonlijk onderhoud en in dit van zijn mogelijke familie te voorzien. Ongetwijfeld kan de reklasseerings-ambtenaar den

delinquent behulpzaam zijn in het werk zoeken, maar nogmaals mag het systeem niet ontaarden in een plaatsingsbureel, de stimulatie tot werkzoeken moet uitgaan van den ambtenaar, maar zooveel mogelijk moet den persoon zelf werkgelegenheid zoeken. Verder zal de assistent er over waken, dat, eens werk gevonden, de delinquent zijn arbeid niet in den steek laat.

Een breed veld van hoogst lastigen, maar ook hoogst zegenrijken arbeid ligt hier open voor den socialen assistent. Hij zal veel ontredderde families en verwoeste levens op zijn weg ontmoeten, in zwarte armoede soms gedompeld en tot over de ooren in de schuld. Hij zal zijn beschermeling leeren zijn loon te verbruiken op ordentelijke en rationeele manier. Hij zal zijn familie-begroting opmaken en desnoods de schuldeischers opzoeken om een overeenkomst te sluiten om de schulden geleidelijk af te betalen bij middel van afkortingen. Het kan ook voorkomen, dat de delinquent lijdend aan een of andere ziekte, de sociale assistent de noodige voetstappen moet doen om zijn patiënt in verpleging in hospitalen te doen opnemen, sommige familietoestanden aan de « ziekenverpleegster-bezoekster » signaleeren, de promiscuïteit, heerschende in sommige krotwoningen, aan de plaatselijke overheid bekend maken om desbetreffende maatregelen te treffen om aan de wantoestanden dringend te verhelpen. Familiebanden, die gesprongen zijn, terug aaneen snoeren, vele delinquenten leven gescheiden van hun echtgenoot. Ik ben er van overtuigd, dat een degelijke ingerichte dienst wonderen zou verrichten in de preventie van de criminaliteit.

De sociale assistent zal de rechtbank door periodische verslagen, in het begin der voogdij maandelijks, later na langere termijnen, op de hoogte houden van de evolutie der strafuitboeting. Wanneer het verslag besluit tot de uitvoering der voorwaardelijke straf, ingevolge het niet-naleven der voorwaarden, zal de rechtbank den delinquent dagvaarden, de redenen uitleggen die aanleiding gaven tot het intrekken der gunst en hem desnoods doen aanhouden door de politie, maar dit nooit door den reklasseerings-ambtenaar zelf.

Indien de straf gedurende den vastgestelden termijn op bevredigende wijze uitgeboet werd, dan mag zelfs, bij het eerste delict, deze straf « niet » ingeschreven worden in het strafregister. In een woord, de veroordeelde is meteen gerehabiliteerd. Tusschen haakjes gezegd, het te veel gemakkelijk afleveren van getuigschriften van goed gedrag, waarop voorkomt een uittreksel van het strafregister, is een euvel waartegen niet genoeg kan te keer gegaan worden. Deze handelwijze benadeeligt ten zeerste den delinquent, inzonderlijk dezen uit de bediendenwereld, in hun reklasseeringsmogelijkheden.

#### Hoe doen we onze keus van den reklasseerings-ambtenaar ?

De sociale assistent zal in sommige gevallen beter een man, in andere beter een vrouw zijn. Hij is de spil van gansch het systeem. De « vrije straf onder

toezicht » zal zijn wat de sociale assistent zal zijn. Hij moet intelligent en van een hooge moreele waarde zijn, behept met een breeden geest van edelmoedig begripen, bezielde met het heilig vuur van zijn sociale zending en hebbende een speciale training en beroepsopleiding genoten, zooals onze sociale assistenten in dienst in het gevangenisbeheer in de Scholen van Sociaal Dienstbetoon. Het succes of de mislukking van gansch het systeem hangt af van de persoonlijkheid van den socialen assistent.

De benoemingen tot reklasseerings-ambtenaar zijn dus van kapitaal belang. Zal de aanwerving geschieden door examen of door bekwaamheidsproeven, reeds door den recipiëndus afgeleverd? In een examenzaal zal men misschien wel het intellect van iemand kunnen peilen, maar de karaktereigenschappen? Is hij een menschenleider, heeft hij een sympathiek karakter, bezit hij de eigenschap om het vertrouwen van zijn beschermeling te winnen? Dit zijn hoedanigheden, die men op een examen quasi onmogelijk kan ontdekken en die men niet op scholen of universiteiten kan aanwerven, men is het geboren of men is het niet. Dit zijn nochtans vereischten, zonder dewelke de reklasseerings-ambtenaar niet kan lukken in zijn zending. De leeftijd van den socialen assistent zal minimum 25 jaar zijn, door zijn functies is hij geroepen in weinig zedelijke of stichtende middens te frequenteren; hij moet zedelijk sterk staan. Hij vergete niet dat hij van zijn beroep geen soort van politie- of detective inlichtingsdienst maakt, want deze functies zijn de antipoden van wat het « probation system » dient te zijn.

Ongetwijfeld, de reklasseerings-ambtenaar, die een klein honderdtal of soms meer personen onder zijn voogdij heeft te controleeren, na te gaan en van dichtbij te volgen — wat een noodzakelijkheid is — zal in de materiele onmogelijkheid verkeeren zulken breeden werkkring naar behooren te vervullen. In ieder rechterlijk arrondissement zal dus een of meer sociale assistenten werkzaam zijn, naar gelang de belangrijkheid van elk rechtsgebied. De commissies, die het « Probation system » hebben ingestudeerd, zijn unaniem om te verklaren, dat één « probation officer » niet meer dan 50 tot 60 personen onder zijn bescherming nemen kan, zoo niet lijdt gansch de voordij onder den overlast.

Doch om de financieele uitgaven tot een minimum te beperken, zou men beroep kunnen doen op welwillende, belanglooze medewerking van philanthropen en organismen. Ik denk hier vooral aan de leden der bestaande Beschermingscomiteiten en het Werk van Wederaanpassing. Deze welwillende sociale assistenten: geestelijken, bankiers, industrieelen, handelaars, advocaten, geneesheeren, professoren, dames uit de aristocratie, werkleiders en zelfs ontwikkelde, met gezond verstand en zedelijk hoogstaande werklieden zouden degelijke medehulp in het werk kunnen presteeren. De richtlijnen van de behandeling zouden hun door den socialen assistent verstrekt worden, er zou hun dienen op gewezen op de groote zedelijke verantwoordelijkheid, die ze meteen vervullen. Ten einde meer kracht aan hun

prestige te verleen en tevens hun persoonlijke fierheid te stimuleeren, zou de aanstelling van den welwillenden reklasseeringsagent op een officieele wijze, telkenmale wanneer hij met een geval zich wil bezighouden, dienen te geschieden. Zij zouden ten hoogste voor één of twee voorwaardelijke veroordeelden dienen te zorgen en maandelijks aan den reklasseeringsraad een verslag moeten laten geworden over het gedrag van hun beschermeling.

In ieder rechterlijk arrondissement zou een reklasseeringsraad in het leven geroepen worden en zou samengesteld worden uit een magistraat, voorzitter van den raad, aangeduid door den voorzitter van de rechtbank en aangenomen door den Minister; de gevangenisdirecteur, ondervoorzitter; een lid van de commissie tot beheer der gevangenis, leden van de beschermingscomiteiten, wederaanpassing, dokter anthropoloog der psychiatrische commissie. Al de leden met plaatsvervangers zouden door den Minister benoemd worden en niet bezoldigd. De sociale assistent zou op de maandelijksche vergadering de functie van secretaris bekleeden.

Het doel van dit organisme is tweeërlei: ten eerste de groote besparingen die zij kan bewerkstelligen door beroep te doen op een grooter aantal welwillende reklasseeringsagenten, ten tweede door een methodische en wel georganiseerde verdeling van het werk.

De reklasseeringsambtenaar kan door den raad ter verantwoording geroepen werden. De rechtbanken zijn rechtstreeks met den raad in verbinding voor het aanvragen van sociale enkwesten voor de voorlichting en zoo meer.

Om een groote toekomst tegemoet te gaan, dient er een centrale dienst, in het ministerie van Justitie, Beheer der Gevangnissen, ingericht en zal belast zijn met de werking en de voogdij van de « vrije straf ». Deze centrale dienst is samengesteld van bezoldigde ambtenaren. Al de reklasseeringsraden en sociale assistenten staan onder zijn controle, het dubbel van de verslagen der sociale assistenten nopens de voorwaardelijke veroordeelden opgemaakt, worden er gecentraliseerd (het oorspronkelijk verslag moet in het rechtelijk dossier t'huis hooren). Directieven worden aan de reklasseeringsraden verstrekt, de benoemingen en wedde-toekenning van de sociale assistenten worden door dit centraal organisme gedaan. Het is ook gelast met het opmaken van statistieken en zal een gestandariseerd fichensysteem inrichten om opzoekingen te vergemakkelijken.

#### Besluit.

Deze veel belovende verruiming van het voogdijwezen zal zeker bijdragen tot het bereiken van de doeleinden, die we ons stellen in den strijd tegen de criminaliteit:

- 1° Voorkoming van de misdadigheid.
- 2° Bestrijding der immoreele en anti-sociale invloeden van het milieu, voor vele personen oorzaak van hun criminaliteit.
- 3° De sociale wederaanpassing en zedelijke verbetering van den delinquent na te streven zonder dat we onze toevlucht moeten nemen tot de ont-

eerende opsluiting, die vaak de toekomst van den delinquent in gevaar brengt.

Welke ook de hoopvolle verwachtingen mogen zijn, die we bouwen op het systeem, het zal een middel, maar nog niet « het » middel zijn om de criminaliteit uit de wereld te bannen. Door de eeuwen heen der geschiedenis van de menschheid heeft de samenleving haar misdadigers gehad en de toekomst laat nog niet voorzien, dat één dag zal aanbreken, dat de misdaad een legende zal worden zijn. De gevangenisstraf zal voor zeer vele misdadigers zoo gemakkelijk niet door andere maatregelen, eveneens de rechtsorde dienende, kunnen vervangen worden. Een voorbeeldige en strenge straf

is voor hen noodzakelijk om ze naar meer ordentelijke wegen terug te voeren.

\* \* \*

Als overgangsmaatregel, voor de delinquenten op heden door onze rechtbanken veroordeeld tot gevangenisstraffen van 6 maand tot één jaar en die in aanmerking zullen komen voor een voorwaardelijke veroordeeling volgens het aanhangig wetsvoorstel tot wijziging der wet van 31 Mei 1888, zouden die niet van een voorwaardelijke genade kunnen genieten mits zich te onderwerpen aan de voogdij van een sociale assistente van een onzer gevangenis? Het ware een eerste stap naar de « straf onder toezicht ».

G. BOEYKENS.

Bureelhoofd, gevangenis, te Gent.

## RECHTSPRAAK

250

### HOF VAN BEROEP TE GENT

3de Kamer. — 13 Februari 1937.

Voorzitter : Mr. Lagae.

Raadsheeren : HH. De Clercq en Fiers.

Advocaat-Generaal : Mr De Bie.

Pl. : Mrs De Beer, De Cock en Delobel.

AANSPRAKELIJKHEID. — VERKEER. — WEGGEBRUIKER SECONDAIRE WEG. — VERPLICHTING DOORGANG TE VERLEENEN. — ART. 54 K. B. — INTERPRETATIE.

*Art. 54 van het K. B. van 1 Februari 1934 waarbij aan den weggebruiker die op een secondairen weg rijdt voorgeschreven wordt den doorgang vrij te laten voor den bestuurder van een rijtuig die op den hoofdweg rijdt moet in dezen zin worden verstaan dat aan den gebruiker van den secondairen weg wordt verboden den doorgang af te snijden voor den gebruiker van den hoofdweg die op zijne regelmatige plaats rijdt (Cass. 7 Juli 1936. Pas. 1936. I. 342).*

Op. Min. t/ Van Cutsem en Bongert.

Overwegende dat de betichten, de Burgerlijke partij N. V. Ancienne maison Henri Deweerdt et fils, het Openbaar Ministerie, de burgerlijke partij Bongert André en Guiriec Jeanne, tijdig en op gelidige wijze in hooger beroep zijn gekomen ;

Dat al de deelen van het vonnis voor beroep vatbaar zijn, daar al de deelen der telastlegging samenhangend zijn ;

Overwegende dat voor wat aangaat de samenhangende feiten C-D-E de verjaring regelmatig gestuit is geweest door de beroepsakte van het Openbaar Ministerie dd. 13 Juli 1936 ;

Overwegende dat door de verhandeling der zaak voor het Hof het gebleken is, dat de tweede betichte zich niet plichtig heeft gemaakt aan de feiten hem ten laste gelegd, daar hij geene enkele fout noch onvoorzichtigheid begaan heeft ;

Overwegende dat de schikking van artikel 54

waarbij aan den weggebruiker die op een secondairen weg rijdt voorgeschreven wordt den doorgang vrij te laten voor den bestuurder van een rijtuig die op den hoofdweg rijdt, in dezen zin moet verstaan worden dat aan den gebruiker van den secondairen weg verboden wordt den doorgang af te snijden voor den gebruiker van den hoofdweg, die op zijne regelmatige plaats rijdt ; (Cass. 7 Juli 1936. Pas. 1936, I-342) ;

Overwegende dat de aanrijding ongeveer in het midden van het kruispunt der Elverdingestraat, Maloulaan, Mar. Haiglaan en J. Capronstraat geschiedde ;

Dat de vaststellingen en de afmetingen onmiddellijk na het ongeval door de gendarmerie ter plaats gedaan, het bewijs leveren dat de eerste betichte van Cutsem, vooraleer het kruispunt te naderen, den rechterkant van den hoofdweg dien hij bereed niet gehouden heeft en de linker helft van zelfden hoofdweg niet vrij gelaten heeft ;

Dat hij dus op zijn regelmatigen kant niet reed ;

Overwegende derhalve dat de tweede betichte die den secondairen weg bereed en die aan het kruispunt de plaats waar de eerste betichte volgens het reglement moest rijden, nog niet bereikt had aan dezen den doorgang niet afgesneden heeft ;

Overwegende dat de feiten A. B. D. ten laste gelegd van den eersten betichte voor het Hof bewezen zijn gebleven zooals zij door den eersten rechter aangenomen en beoordeeld werden ;

Overwegende nochtans dat de toegepaste straf niet in evenredigheid is met den ernst der fouten door den eersten betichte begaan en dient vermeerderd te worden ;

Dat inderdaad het ongeval uitsluitelijk toe te schrijven is aan de onvoorzichtigheid van den eersten betichte die een gevaarlijk kruispunt genaderd heeft, min of meer door de zonstralen verblind met eene overdrevene snelheid en zonder den rechter kant der baan te volgen ;

Dat hij zelfs gehouden was volgens art. 29 van

het reglement op het verkeer, bij eene aansluiting van wegen, den uitersten rechter kant der baan te houden ;

Overwegende dat het feit C ten laste van eersten betichte gelegd, evenmin voor het Hof dan voor den eersten rechter bewezen is gebleven ;

Op burgerlijk gebied ; (Zonder belang).

251

**BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN**

1e Kamer. — 21 Maart 1936.

Voorzitter : Mr Verstraete.  
Rechters : MM. Buch en A. Stellfeld.  
Op. Min. : Mr Struyf.  
Pleiter : Mr Van Lennep.

**ECHTSCHIEDING. — BETEEKENING VAN GETUIGENVERHOOR VAN VERWANTE ZAAK. — GELDIG BEWIJSMIDDEL.**

*Het staat aan de Rechtbank immer vrij in de voorgelegde stukken en in de omstandigheden der zaak voldoende vermoedens te vinden om de echtscheiding toe te staan.*

C. t/ B.

Aangezien verweerster alhoewel behoorlijk gedagvaard niet verschijnt noch een gemachtigde voor haar.

Aangezien het blijkt uit een getuigenverhoor gehouden in de proceduur in echtscheiding, tusschen de echtgenooten V. A. in 1922, regelmatig voorgebracht en aan verweerster beteeënd, dat deze laatste ongeoorloofde betrekkingen onderhouden heeft in het jaar 1921 met V. Fr. tot wiens last de echtscheiding uitgesproken werd.

Aangezien het immer aan de Rechtbank vrij staat in de voorgelegde stukken en in de omstandigheden der zaak voldoende vermoedens te vinden, om de echtscheiding toe te staan zonder noodzakelijk te moeten overgaan tot een getuigenverhoor. (Rép. Dr. B. Vo Divorce nr. 342).

Aangezien er voldoende beleedigingen voorhanden zijn om de echtscheiding de plano uit te spreken.

Om deze redenen, (zonder belang).

252

**BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL**  
(In Kortgeding)

28 April 1937.

Voorzitter : Baron Gilson de Rouvreur.  
Pl. : Mrs Hayois de Termicourt, Baccara en Van Glabbeke.

**GEBRUIK DER TALEN. — IN PERSOON VERSCHIJNENDE PARTIJ. — CONCLUSIEN. — TAAL DER RECHTSPLEGING VERPLICHTEND.**

*Art. 30 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, verleent aan de in persoon verschijnende partijen het recht niet gebruik te*

*maken in de schriftelijke conclusiën van een andere taal dan die der rechtspleging.*

De Wandel t/ Holoffe, Blomme en Belg. Staat.

In deze zaak wordt er geconclueerd in 't Nederlandsch door De Wandel en Blomme, in 't Fransch door Holoffe en gepleit in 't Fransch.

Na beraad spreekt de Voorzitter der Rechtbank van eersten aanleg volgende beschikking uit :

Gelet op de dagvaardingen beteeënd door geregistreerde exploten, van heer Baratto, deurwaarder ter verblijfplaats te Brussel, in dato 22 en 23 April 1937 en van heer René Brys, deurwaarder ter verblijfplaats te Nieuwpoort, in dato 23 April 1937 en de conclusie van verweerder Holoffe ;

Gehoorde het pleidooi van Meester Hayoit de Termicourt voor de De Wandel, heer Baccara voor Holoffe, heer Van Glabbeke voor Blomme ;

Overwegende dat, alhoewel regelmatig gedagvaard de Belgische Staat niet verschijnt ;

Dat Mer Hayoit de Termicourt mondeling concludeert tot de toekenning der doeleinden van de inleidingsexploten, Mer Baccara tot de niet ontvankelijkheid van den eisch ; dat Mer Van Glabbeke zich aan het oordeel des rechters gedraagt ;

Dat de eisch tot doel heeft het cantonnement van executoriale beslagen ;

Dat artikel 30 der wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, aan de in persoon verschijnende partijen het recht niet verleent gebruik te maken in de schriftelijke conclusie van een andere taal dan die der rechtspleging ;

Dat het bevel tot opschorsing van de vervolging niet werd gegeven en dat de beslagen werden gelegd krachtens vonnissen waartegen geen beroep werd gedaan ;

Gelet op artikels 4 § 1 en 30 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken ;

Om deze redenen :

Wij, baron Gilson de Rouvreur, Voorzitter der Rechtbank van eersten aanleg, zetelende te Brussel ;

Rechtsprekende in voorloopig geding bij verstek tegen den Belgischen Staat en op tegenspraak jegens de andere partijen ;

Stellen buiten debatten de schriftelijke conclusie van verweerder Holoffe om wederrechtelijk in 't Fransch opgemaakt geweest te zijn ;

Zeggen den eisch niet ontvankelijk ; wijzen er den eisicher vanaf ; veroordeelen hem tot de kosten.

**Vlaamsche Juristen**

**Abonneert U op**

**RECHTSKUNDIG  
WEEKBLAD !!!**

253  
CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

6e Kamer. — 7 December 1936.

Voorzitter : M. Willaert.

Op. Min. : M. Struyf.

Pl. : Mrs J. Van Doosselaere, Bernaeyns en Bervoets.

STRAFVORDERING. — BURGERLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID. — VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJ GESUBROGEERD IN DE RECHTEN VAN VERZEKERDE. — BURGERLIJKE PARTIJ. — NIET ONTVANKELIJK.

*De aanstelling als burgerlijke partij is slechts ontvanke-lijk in zoverre zij de herstelling beoogt van een schade veroorzaakt door een misdrijf aan degenen die de schade hebben geleden.*

*Eene betaling gedaan door eene verzekeringsmaatschappij vindt hare rechtstreeksche oorzaak niet in het gepleegd misdrijf maar wel in de overeenkomst van verzekering; de verzekeringsmaatschappij werd niet benadeeld door het misdrijf en derhalve kan zij zich niet beroepen op art. 1382 B. W.*

Op. Min. en Berden t/ Gorgon en Antwerpsche Taximaatschappij en The Ocean t/ Berden.

*Wat de rechtstreeksche dagvaarding betreft:*

Aangezien ten gevolge van het heftig tegen elkander aankomen van twee autorijtuigen, die gestuurd waren, de eene, door Berden Jozef, en de andere, door Gorgon Amaat, die in dienst was bij de Antwerpse Taximaatschappij, welke tegen ongevallen verzekerd wordt door de naamlooze vennootschap «The Ocean Accident and Guarantee Corporation Ltd», Depaire Theodoor en zijne tante Van Laer Joanna op 15 December 1935 werden gewond en door deze laatste vennootschap schadeloos werden gesetld;

Aangezien die vennootschap staande houdt dat het ongeval grootendeels te wijten is aan het gebrek aan vooruitzicht en voorzorg van den rechtstreeksch gedaagden Berden Jozef en dat zij door de werking van hare in de plaatstelling in de rechten is getreden van voornoemde slachtoffers, voor zover zij hun eene gezamenlijke vergoeding van 15.000 frank heeft uitbetaald.

Aangezien eene vordering die krachtens artikelen 3 en 4 der wet van 17 April 1878 terzelfdertijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering wordt ingesteld, wegens herstelling eener schade veroorzaakt door een misdrijf slechts behoort aan diegenen die door die schade hebben geleden;

Aangezien zulks het geval ter zake niet is, dat de rechtstreeksche oorzaak van de betaling volbracht door de verzekeringsmaatschappij niet ontstaat uit het misdrijf ten laste van Berden Jozef gelegd, maar wel uit de verzekeringsovereenkomst getroffen tusschen haar en de Antwerpsche Taximaatschappij; dat daaruit volgt dat die verzekeringsmaatschappij dus niet benadeeld is geworden door een misdrijf en dat zij de bepalingen van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek ten haren voordeele niet kan inroepen;

Aangezien zij weliswaar beweert in de rechten van haren verzekerde te zijn getreden door de wer-

king van hare indeplaatsstelling, maar dat dezelve op nuttige wijze voor de betuigelende rechtsmacht niet kan worden voorgesteld omdat die rechtsmacht maar eene beperkte bevoegdheid bezit; dat, bijgevolg, de instelling van de bewuste verzekeringsmaatschappij, die de vordering «de in rem verso» tegen betichte niet heeft ingesteld, niet ontvanke-lijk is.

*Ten gronde : (zonder belang).*

254  
RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

6 Maart 1937.

Voorzitter : Mr Vandenschrieck.

Rechters : MM. Janssen en Goffin.

Toegevoegde referendaris : Mr Van den Bergh.

Pl. : Mrs Reynaert en Van der Mensbrugge (Antw.).

CONTRACT IN BLANCO GETEEKEND GELDIG. — GETUIGENVERHOOR DESAANGAANDE NIET AFDOENDE. — ARTIKEL 1325 VAN HET B. W. NIET VAN TOEPASSING IN HANDELSZAKEN.

*Het is niet vereischt voor de geldigheid van een onderhandsche akte dat het handteeken slechts na de redactie van het stuk zou worden gegeven.*

*Artikel 1325 van 't Burgerlijk Wetboek kan niet worden ingeroepen daar het hier een handelsdaad geldt, en dat trouwens in zake de overeenkomst voldoende bewezen is.*

K. V. R. O. t/ Teunisse.

Gelet op artikelen 41 en 2 der wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder John Courboin, in verblijf te Antwerpen, in dato van 20 Januari 1937, geregistreerd;

Aangezien de vordering strekt tot veroordeeling van verweerder tot betaling aan aanlegster, van de som van 2266,20 fr., voor advertenties in aanlegster's weekblad «De Vlaamsche Radio Gids», van Januari 1936 tot Maart 1937;

Aangezien verweerder inderdaad, op 13 December 1935, opdracht gaf aan aanlegster, gezegd advertenties in haar weekblad in te lasschen, en door verweerder niet betwist wordt, dat aanlegster tot heden deze opdracht vervulde; dat, anderzijds, volgens de overeenkomst der partijen, het niet betalen van eene maandelijksche rekening 8 dagen na den vervaldag, het gansche bedrag der opdracht onmiddellijk eischbaar zou stellen; dat tevens ook den prijs per advertentie, door verweerder, niet betwist wordt;

Aangezien verweerder echter aanvoert dat gezegd contract slechts moest lopen tot Maart 1936 en het dus ten onrechte is dat aanlegster betaling vordert voor publicaties tot Maart 1937; dat tot staving zijner bewering, verweerder inroept dat de opdracht welke hij op 13 December 1935, onderteekende, in blanco zou geweest zijn en achter af abusief ingevuld werd;

Aangezien het feit dat de blanco's van het stuk,



dat verweerder ondertekende, slechts achteraf zouden ingevuld zijn, de geldigheid der bestelling geenszins aantast; dat inderdaad niet vereischt is, voor de geldigheid van een onderhandsche akte, dat het handteeken slechts na de redactie van het stuk zou worden gegeven;

Dat, derhalve, het getuigenverhoor, dat verweerder aanvraagt, ook niet afdoend is;

Aangezien, anderzijds, het feit dat de opdracht van 13 December 1936 niet in dubbel werd opgemaakt, ook de gegrondheid van aanlegster's vordering niet aantast; dat inderdaad verweerders bestelling van inlassching in een weekblad van advertenties ongetwijfeld in zijnen hoofde eene handelsdaad daarstelt en hij, diensvolgens, artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek, ten zijnen gunste niet kan inroepen; dat trouwens de niet naleving van de beschikking van artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek ter zake niet wegneemt dat in ieder geval de overeenkomst der partijen voldoende bewezen is, door de bestanddeelen der zaak en namelijk het feit dat de bewuste advertenties wel in aanleggers blad verschenen en verweerder ervan op de hoogte werd gehouden en hem herhaaldelijk betaling werd gevraagd; dat verweerder tegen dit herhaald aandringen van aanlegster geen het minste protest aantekende en dus dient aangenomen dat hij werkelijk akkoord ging met de wijze van uitvoering en den duur zijner opdracht;

Aangezien aanlegster's vordering dus gegrond is.

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle verdere besluiten van de hand wijzende;

Veroordeelt verweerder tot betaling aan aanlegster van de som van 2266,20 fr., met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding begroot op de som van 106.95 fr.;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

255

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

14 October 1936.

Voorzitter : M. Verschuren.  
Referendaris : M. Thuysbaert.  
Pleiter : Mr Melis.

### NIJVERHEIDSTEEKENINGEN. — BESCHERMING. — KONINKLIJK BESLUIT VAN 23-12-1934. — KWADE TROUW. — BEVOEGDHEID VAN DE VOORZITTER.

*Alwie nijverheidsteekeningen namaakt kan vervolgd worden voor de Rechtbank, zoowel wanneer hij te goedertrouw handelt als wanneer hij te kwadertrouw was.*

*De Voorzitter der Rechtbank van Koophandel zou de bevoegdheid hem door het K.B. van 23-12-'34 toegekend, te buitengaan, indien hij een strafbepaling moest uitvaardigen of indien hij de verbeurdverklaring moest uitspreken van de nagemaakte voorwerpen en de schetsen, in het vooruitzicht van toekomstige overtredingen van het verbod dat hij uitspreekt.*

Waterschoot t/ Van Hove.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 10 October 1936;

Aangezien de vraag strekt ten einde : «gedaagde, te hooren zeggen voor recht dat hij zich schuldig maakt aan namaak van nijverheidsteekeningen en oneerlijke concurrentie; zich verbod te hooren doen nog verder deze pull-over te fabriceren en verkoopen op paene eene schadevergoeding te betalen van 50 frank per vastgestelde overtreding; zich te hooren veroordeelen om aan aanzoeker de nagemaakte pull-over ter hand te stellen, alsmede de schetsen en kaartteekeningen; onder voorbehoud vanwege verzoeker den gedaagde voor de rechtbank te dagvaarden in betaling van een vergoeding voor de door hem geleden schade door deze oneerlijke mededinging; zich tevens te hooren veroordeelen tot de kosten; het bevelschrift uitvoerbaar te hooren verklaren bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg»;

Aangezien gedaagde het hem ten laste gelegd feit zelve niet loochent, doch, ter verontschuldiging, aanvoert dat hij te goeder trouw gehandeld heeft en dat hij dus niet verantwoordelijk is;

Aangezien de goede trouw van verweerder niets ter zake doet; dat, immers, alwie nijverheidsteekeningen, hetzij hij te goeder trouw of ter kwade trouw handelde, voor de Rechtbank kan vervolgd worden (Verslag aan den Koning van het Kon. besl. van 23 December 1934);

Aangezien, nochtans, het Kon. besl. van 23 December 1934 aan den voorzitter der rechtbank geen andere bevoegdheid toekent dan den macht om de oneerlijke daad te doen ophouden;

dat deze, namelijk, zijn macht zou te buiten gaar moest hij, zooals de aanlegger het vraagt, een strafbepaling uitvaardigen in 't vooruitzicht van toekomstige overtredingen van het verbod door verweerder, of verbeurdverklaring uitspreken van de nagemaakte voorwerpen, alsmede der schetsen en kaartteekeningen (Fredericq, La concurrence déloyale, 1935, bl. 72, Nr 60);

Om deze redenen :

Wij, Urbain Verschuren, rechter in en waarnemend voorzitter van de rechtb. v. Hoophandel te St Niklaas, bijgestaan door Leonard Thuysbaert, referendaris, recht doende krachtens de bijzondere macht ons toegekend door het Koninklijk besluit van 23 December 1934, stellen vast dat gedaagde zich schuldig maakt aan nabootsing van nijverheidsteekeningen; diensvolgens, doen verbod aan verweerder nog verder den pull-over beschreven in de inleidende dagvaarding te fabrikeren en te verkoopen; verklaren ons bevoegd om van het meerder van den eisch kennis te nemen; verwijzen verweerder in de kosten;

Verklaren het onderhavig bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal en zonder borgstelling.

256

**VREDEGERECHT TE ANTWERPEN**

3de Kanton. — 29 December 1936.

Voorzitter : Mr X. Van Nuffel.  
Pleiters : Mrs Schöller en Daems.**BESTUURLIJK RECHT. — ELECTRICITEITSBEDEELING. — VOORWAARDEN. — TARIEVEN. — GOEDKEURING.**

*De voorwaarden en tarieven der Intercommunale Electriciteitsbedeeling maken geen concessie uit zooals voorzien bij art. 8 der wet van 10 Maart 1925 maar wel een intercommunaal bedrijf volgens art. 7 derzelfde wet. Ingevolge is er voor de voorwaarden der bedeeling in de gemeenten van meer dan 50.000 inwoners geen bestuurlijke goedkeuring vereischt en voor de tarieven slechts de bijtreding der Bestendige Afvaardiging en de goedkeuring bij K.B. in geval van verhaal tegen deze laatste beslissing.*

I. M. E. A. t/ V. A.

Aangezien de vraag strekt tot machtiging van eerste verweerster door tweede verweerder, haren echtgenoot om in rechte te treden, en tot betaling van 209,16 fr. voor elektrisch stroomverbruik in het tijdperk van 23 Maart 1933 tot 18 Juni 1934 te Antwerpen, ter vollediging van den prijs volgens de wettelijk heerschende tarieven en voorwaarden der electriciteitsbedeeling te Antwerpen.

Gehoord in hunne middelen en besluiten.

Aangezien wat aangaat het electriciteitsverbruik tot 12 Juni 1933, verweerders beweren dat de vraag niet ontvankelijk zou zijn omdat de concessieakte zelf bepaalt (art. 28) dat zij slechts van kracht zal worden nadat zij alsmede de standregelen der maatschappij de vereischte goedkeuringen der hoogere overheid zullen verworven hebben ; Aangezien de standregelen der maatschappij I. M. E. A. goedgekeurd werden bij Koninklijk besluit van 12 Juni 1933, doch dat deze goedkeuring overbodig was ;

Dat inderdaad de voorwaarden en tarieven der Intercommunale Electriciteitsbedeeling geene concessie uitmaken zooals voorzien bij artikel 8 der wet van 10 Maart 1925, maar wel een intercommunaal bedrijf volgens artikel 7 der zelfde wet ;

Aangezien krachtens dit artikel en voor de voorwaarden der bedeeling in eene gemeente van meer dan 50.000 inwoners geen bestuurlijke goedkeuring vereischt is en voor de tarieven slechts de bijtreding der Bestendige Afvaardiging van den Provincieraad en de goedkeuring bij Koninklijk besluit slechts vereischt wordt in geval van verhaal tegen de beslissing van de Bestendige Afvaardiging ;

Aangezien de Bestendige Afvaardiging op 28 October 1932 gunstig advies uitbracht namelijk over de voorgestelde tarieven ; dat door een gunstig advies uit te brengen de Bestendige Afvaardiging onbetwistbaar hare goedkeuring heeft willen hechten aan deze tarieven ; dat deze tarieven dan ook van af 28 October 1932 van toepassing zijn ;

Aangezien verweerders ook vruchteloos de wettelijkheid der tarieven betwisten om reden : a) dat

gedifferentieerde prijzen worden aangerekend in strijd met het Koninklijk besluit van 11 Februari 1927 ; b) de concessieverlenging niet bij openbare aanbesteding werd gegeven ;

Aangezien inderdaad het K. B. van 11 Februari 1927, alsmede het schrijven van den heer Gouverneur der Provincie in dato 28 October 1932, waarop verweerders zich beroepen niet verwijzen naar artikel 7 maar wel naar artikel 8 der wet van 10 Maart 1925 dat in het huidig geval niet toepasselijk is ;

Aangezien eindelijk verweerders aanvoeren, dat er tusschen hen en aanlegster geen rechtsverband zou bestaan om reden zij geen contract hebben onderteekend ;

Aangezien verweerders bekennen gedurende het tijdperk weskwestie bij aanlegster stroom te hebben afgenomen ; dat er diensvolgens tusschen partijen stilzwijgend overeengekomen is het verbruik te betalen volgens het tarief van aanlegster ; dat in aanzien van de ruchtbaarheid die aan deze tarieven gegeven werd, namelijk dat de besprekingen in den gemeenteraad en de vlugschriften aan al de verbruikers verzonden het door verweerders niet ernstig kan worden beweerd, dat zij deze tarieven niet hebben gekend ;

Om deze redenen :

Wij, Xavier Van Nuffel, vrederechter van het derde Kanton van Antwerpen, verleenen akte aan verweerder, dat hij zijne echtgenoot machtigt in rechte te treden ;

Verklaren den eisch ontvankelijk en gegrond.

Veroordeelen verweerders aan aanlegster te betalen, wegens voornoemde redenen, de som van 209,15 frank.

Veroordeelen hen insgelijks tot de gerechtelijke interesten en tot de kosten.

257

**VREDEGERECHT TE MOL**

11 Februari 1936.

Vrederechter : Mr G. Lannoy.

Pl. : Mrs Edg. Van Dessel en J. Verachtert.

**PACHT. — VERBOD VAN ONDERVERHURING. — ART. 1766. — VERPLICHTINGEN VAN PACHTER. — PACHTVERBREKING.**

*Wanneer bij pachtovereenkomst het onderverpachten werd verboden tenzij de eigenaar hiertoe schriftelijke toestemming gaf, en de pachter desniettegenstaande zonder toestemming van den eigenaar het goed onderverpacht, dan volbrengt hij zijn overeenkomstelijke en wettelijke verplichtingen (art. 1766) niet en is de verpachter gerechtigd de pachtverbreking te vragen.*

Th. Boeckx t/ A. en V. Keersmaeckers.

Gezien de inleidende dagvaardiging beteekend door deurwaarder Emiel Tirmarche te Mol, in dato 12 December 1935, geboekt ;

Gehoord de partijen ;

Overwegende dat bij akte van aankoop van zestien April 1900 vijf en dertig, geboekt te Gheel, den 1 Mei 1935, aanlegger eigenaar geworden is van eene hoeve met bouw- en weiland, gelegen te Gheel, groot circa 6 Hectaren 40 aren ;

Overwegende dat de gebouwen en ongeveer 4 Ha. dezer goederen bij notariële overeenkomst van 14 Juni 1927 in pacht gegeven zijn aan de beide verweerders (geboekt te Gheel, den 22 Juni 1927) ;

Overwegende dat het vaststaat dat sedert 15 November 1935 de verweerders de gehuurde hoeve niet meer bewonen ;

Overwegende dat aanlegger beweert dat het landbouwgerief weggenomen is, het paard, dertien hoornbeesten en het klein vee naar een andere hoeve werden overgebracht en er geen oogsten in de schuur of op hooischelven meer zijn ;

Overwegende dat verweerders volhouden, dat dit louter verzinsels zijn en dan inboedel zelfs verzekerd is bij de Belgischen Boerenbond voor elf duizend frank ;

Overwegende dat het vaststaat dat verweerders de gebouwen aan een derden persoon hebben onderverhuurd ; dat zulks niet geloofend werd ;

Overwegende dat het onderverhuren uitdrukkelijk verboden was bij de pachtovereenkomst tenzij de eigenaar het schriftelijk toestond ; dat dergelijke toestemming niet werd verleend ;

Overwegende dat de verweerders diensvolgens klaarblijkelijk hun wettelijke en overeenkomstelijke verplichtingen niet volbrengen ; (art. 1766).

Overwegende dat aanlegger uit dien hoofde de pachtverbreking vergt ;

Gezien de artikelen 2 en 41 der wet van 15 Juni 1935 ;

Om deze redenen :

Wij, Georges Lannoy, Vrederechter van het kanton Mol, bijgestaan van onzen griffier, Maurice Suys, rechtdoende tegensprekelijk en in eersten aanleg ;

Zeggen voor recht dat de pachtovereenkomst van 14 Juni 1900 zeven en twintig, vanaf den dag van dit vonnis zal verbroken zijn voorwat de daarin beschreven goederen betreft waarvan aanlegger op 16 April 1900 vijf en dertig eigenaar werd ;

Bepalen dat gedaagden of alle personen die uit hun hoofde de goederen zouden bewonen of in gebruik hebben ; deze binnen de acht en veertig uren van het vonnis zullen moeten ontruimen en ter beschikking stellen van aanlegger ;

Dat bij gebreke van dit te doen ze met deurwaarder zullen mogen uitgedreven worden met deze die met hen wonen en met al hun meubelen en alle andere roerende goederen van welken aard ook ;

Veroordeelen gedaagden solidairlijk tot de kosten van het geding tot hier begroot op honderd één en dertig frank ;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande alle verhaal, verzet of beroep en zonder borgstelling.

258

**POLITIERECHTBANK TE GEERAARDSBERGEN**

25 October 1936.

Voorzitter : Mr Alb. de l'Arbre.

Pleiter : Mter K. Van den Berghe.

TAALGEBRUIK IN GERECHTSZAKEN. — ART. 38 DER WET VAN 15 JUNI 1935. — WAAL GEDAGVAARD VOOR VLAAMSCH POLITIERECHTBANK. — BETEEKENING ALLEEN VAN DE FRANSCHE VERTALING. — NIETIG.

*Een dagvaarding voor een Rechtbank die in het Vlaamsche gedeelte van het Land gelegen is, moet in het Nederlandsch gedaan worden.*

*Indien het een inwoner is van het Waalsche gedeelte van het land, die voor een Vlaamsche Rechtbank dagvaard wordt, moet bij het origineel Nederlandsch exploit een Fransche vertaling gevoegd worden.*

*Beide stukken, het origineel en de vertaling, moeten aan belanghebbende betekend worden.*

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn uitleggingen en in zijn eischen ;

Gehoord de verklaringen der getuigen, alsook de verdachte in zijne aanmerkingen en middelen ter verdediging bij monde van zijn raadsman Mr Van den Berghe, advocaat te Ninove ;

Aangezien de verdachte het volgend rechtsmiddel doet gelden : de rechtsvordering is nietig, omdat aan den verdachte, woonachtig te Bassilly (Henegouwen) Waalsche gemeente, eene dagvaarding uitsluitend in de Fransche taal betekend werd ;

In feite : Aangezien de twee hierboven vermelde omstandigheden echt zijn ;

In rechte : Aangezien het buiten kijf is, dat, ter zake, de beteekening der dagvaarding, uitsluitend in het Fransch gesteld, artikel 38 der Wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, totaal miskent : de dagvaarding moest in het Nederlandsch, taal van de Politierichtbank te Geeraardsbergen, geschieden, wat juist niet werd gedaan ; en het Fransch dat uitsluitend gebruikt werd, mocht enkel dienstig zijn in een vertaling ;

Om deze redenen :

De Politierichtbank van het Kanton Geeraardsbergen, gehoord het eensluitend advies van het Openbaar Ministerie, verklaart de dagvaarding nietig, derhalve geeft er geen gevolg aan.

259

**WERKRECHTERSRAAD TE BRUGGE**

Kamer voor Werklieden. — 10 Mei 1937.

Voorzitter : Mr L. Burgghraeve.

Rechtskundig bijzitter : Mr L. B. Van den Bussche.

Pleiters : Mrs De Spot en Botte.

GEZINSTOESLAGEN. — VALSCHELIJK AANGEVEN VAN DE HOEDANIGHEID VAN WERKMAN. — SWB. ART. 496. — TOEPASSELIJK. — VORDERING NA 3 JAAR. — VORDERING ANDERS VOORGESTELD DOOR AANLEGGER. — ONVERSCHILLIG.

*Wanneer iemand zich een bediening of een betrekking toeschrijft die hij niet bezit met het doel vanwege een verrekenkas gezinstoeslagen te bekomen waarop hij geen recht heeft begaat hij een oplichting die strafbaar is op grond van art. 496 S.W.B..*

*De vordering tot teruggave van de aldus bekomen uitkeeringen is een burgerlijke vordering ex delicta en verjaart na 3 jaar.*

*Desgevraagd moet de rechter den aard der vordering onderzoeken en de gevolgen eruit verklaren, zelfs als de aanlegger de vordering ingespannen heeft als vordering ex quasi-contractu, speciaal als terugvordering van het onverschuldigd betaalde.*

Compensatiekas der Kristen Patroons t/ Van Herzele.

Overwegende dat de vordering strekt tot betaling van drie duizend honderd negentig frank en 60 centiemen;

Dat aanlegster beweert dat verweerder van haar dit bedrag zou ontvangen hebben tusschen Juli en Juni 1935 als gezinsvergoeding op grond van een verklaring van verweerder als zou hij onder dienstverband werkzaam geweest zijn bij de genaamde Maertens in de voorwaarden door de wet vereischt om op gezinstoeslagen aanspraak te mogen maken!

Dat aanlegster verder beweert dat deze voorwaarden niet vervuld waren, dat het betaalde dus onverschuldigd was en dat zij op grond daarvan de huidige vordering inspannt tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde;

*Wat het karakter der vordering en de verjaring betreft :*

Overwegende dat aanlegster niet onderzocht heeft of haar vordering niet op grond van een delictueele handeling werd ingespannen noch zelfs of de betaling van het onverschuldigde te goeder trouw ontvangen werd en zij derhalve haar vordering niet uitbreidt tot wat zij in die gevallen had mogen vorderen;

Dat verweerder echter zelf opwerpt dat de vordering een vordering ex delictu is en derhalve onderworpen aan de verjaring van drie jaar; dat de Raad dus toch deze kwestie moet onderzoeken zonder er eventueel de voor aanlegster gunstige gevolgtrekkingen te mogen uithalen wil hij niet ultra petita wijzen;

Overwegende dat, naar de stelling van aanlegster, verweerder een landeigendom zou uitgebaat hebben van 4 Ha. waarvan 3 1/2 Ha. bouwland en 50 aren weideland; dat hij volkomen valschelijk zou beweerd hebben op de hoeve van den aangeslotene Maertens te werken tegen loon en onder dienstverband; dat hij volkomen valschelijk zou beweerd hebben dat een zeker labeurpaard aan aangeslotene toebehoorde terwijl het metterdaad zijn eigendom zou geweest zijn; dat hij zelfs volkomen valschelijk denkbeeldige werkuren zou opgegeven hebben, dit alles met de bedoeling de gezinstoeslagen van de aanlegster afhandig te maken;

Overwegende dat het feit van zich een bediening of een betrekking toe te schrijven die men niet bezit het gebruik van valsche hoedanigheid uitmaakt die, onafhankelijk van alle bedrieglijke handeling een

oplichting uitmaakt wanneer, zooals in onderhavig geval deze toeschrijving gedaan wordt met het doel om zich een zaak toe te eigenen die aan een ander toebehoort;

Dat de feiten zooals zij door aanlegster gesteld zijn dus vallen onder toepassing van artikel 496 van het strafwetboek en verjaard zijn na drie jaar;

Dat de oproeping in verzoening dagteekent van den acht en twintigsten Februari 1900 zeven en dertig en dus alles wat gevorderd wordt voor 1900 drie en dertig en de twee eerste maanden van 1900 vier en dertig, verjaard is.

Dat om deze reden de vordering van aanlegster in ieder geval voor een bedrag van duizend honderd en vijf frank 70 cm. dient afgewezen te worden.

*Wat het niet verjaarde gedeelte der vordering betreft, (zonder belang).*

Om deze redenen, de Werkrechtersraad te Brugge, Kamer voor Werklieden, na vruchteloos gepoogd te hebben partijen te verzoenen, na beraadslaagd te hebben,

Wijzende in eersten aanleg en op tegenspraak, verklaart de vordering tot beloop van duizend honderd en vijf frank en 70 centiemen verjaard, verklaart ze voor het overige ongegrond;

Wijst de aanlegster af van haar vordering en verwijst ze tot de kosten van het geding.

260

#### VREDEGERECHT TE ST-KWINTENS-LENNIK

4 Februari 1937.

Vrederechter : M. M. Van Winckel.  
Pleiters : Mrs H. Auwers en J. Custers.

RECHTSMISBRUIK. — TOEPASSELIJKHEID. — LEVERING VAN MELK. — PLOTSE STOPZETTING. — ONZEKERHEID OVER BETAALVERMOGEN VAN AFNEMEN. — GEEN RECHTSMISBRUIK.

*De theorie van het rechtsmisbruik wordt in ons land door een groot deel der rechtsleer en door de rechtspraak aanvaard; haar toepassing kan verrechtvaardigd zijn indien zich daartoe de noodige voorwaarden voordoen.*

*Het plotseling stopzetten van de melklevering aan een melkerij, ten voordeele van een ander, wanneer het geschiedt zonder afspraak met andere leveraars en wanneer de leveraars in de onmogelijkheid waren zich van het betaalvermogen van haar afnemer te vergewissen, kan niet beschouwd worden als een rechtsmisbruik en geen aanleiding geven tot een eisch voor schadevergoeding.*

Fr. Vanderheyden t/ J. F. Van Obbergen.

Gezien het exploit van rechtsingang gehecht aan de minuut van het vonnis;

Gezien artt. 2, 34, 37 en 41 der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken ter zake toegepast;

Aangezien partijen akkoord gaan om te zeggen dat er aan den verweerder verschuldigd is voor geleverde melk de som van 595 frank;

Maar aangezien de verweerder bij tegeneisch de veroordeeling van eischer vraagt tot de betaling van 595 : 2 = 297,50 fr. om reden dat deze laatste een misbruik zou gemaakt hebben van recht door zijne melklevering te onderbreken om ze te laten worden aan de melkerij «Nutricia»;

Aangezien eischer beweert dat indien het juridisch stelsel van het rechtsmisbruik door sommige burgerlijke wetboeken vastgesteld is zooals in Duitschland, Zwitserland, Oostenrijk en Rusland, dit hoegenaamd het geval niet is, noch in Frankrijk, noch in België, en dat te meer vele rechtsschrijvers, namelijk de professoren Dabin, De Harven, en Kluyskens, alsook zekere rechtsleer dit stelsel als twijfelachtig voorstellen of verwerpen (zie Brussel, 31 Dec. 1920 B. J. 1921, 340);

Aangezien nochtans de andere rechtsschrijvers van bij ons (De Page, Dr. civil, I sectie III en van Frankrijk Colin en Capitant t. II p. 382) de theorie van het rechtsmisbruik stevig aanleeren bij toepassing van art. 1382 B.W.; en dat ten andere een aanzienlijke rechtsleer ze bekrachtigde (België Verbrekingshof, 14 October 1915. Pas. 1915-1916, I, 461; Verbrekingshof, 12 Juli 1917, Pas. 1918, I, 65 Frankrijk. Chem. Reg., 3 Augustus 1915 D. P. 1917, I, 79);

Aangezien het in die omstandigheden ons voorkomt, dat het stelsel van het rechtsmisbruik wel van toepassing kan wezen, indien de daartoe noodige voorwaarden zich voordoen;

Maar aangezien er in het huidig geval geen voldoende aanleiding bestaat tot aanneming van het ingebrachte middel, gezien eischer door zijne handelwijze geen onvoorzichtigheid begaan heeft, die hem aan verantwoordelijkheid blootstelt, inderdaad, 1°) het is onbetwistbaar dat hij geen afspraak gemaakt heeft met de andere 16 landbouwers, om plotseling het leveren van melk te staken, vermits ze allen op verschillende gehuchten en dorpen wonen; 2°) volgens verweerders eigen verklaring, hebben de landbouwers de melklevering stop gezet, omdat volgens geruchten verspreid door het personeel van den verweerder, deze in mogelijk faillissement verkeerde; 3°) het personeel dat de melk afhaalde, heeft op den bedoelden dag het werk bij aanleggers verlaten om in dienst te treden «bij de Nutricia» en heeft zich natuurlijk aangeboden om de melk naar deze laatste melkerij te voeren; 4°) het was onmogelijk aan de landbouwers van met zekerheid na te speuren, of zij gevaar na niet betaling liepen, tengevolge der geruchten in omloop nopens het betaalvermogen van aanlegger en aangaande de moeilijkheden met zijn personeel;

Om deze redenen :

Veroordeelen den verweerder om te betalen aan aanlegger de som van 595 fr. voor geleverde melk met de gerechtelijke intresten;

Veroordeelen hem te meer tot de onkosten van het geding berekend op de som van 24,15 frank.

Wijzen den verweerder af van zijnen tegeneisch.

## INGEZONDEN BIJDRAGE

### DE DEURWAARDERS BIJ DE VREDEGERECHTEN

Koninklijk besluit van 30 Maart 1936

Het Koninklijk Besluit van den 30 Maart 1936 is in voege van af den 1 Mei 1936. En nu na een volle jaar proeftijd, brengt de nieuwe tekst in de praktijk moeilijkheden mee. In het R. W. van den 19 April 1936, nr 31 kol. 1199 en vlg. verscheen een commentaar van den heer Declaire, doctor in de rechten; in hetzelfde nummer van ons blad, kol. 1213 en volgende, het «Verslag aan den Koning» en op kol. 1236 het Besluit zelf.

De Voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, zond den 9 April 1936 een schrijven aan den Syndic der Tucht kamer voor het arrondissement Brussel, waarin voornamelijk de beteekenis en de draagwijdte werd uitgelegd van artikel 49 en het Parket van het Beroepshof van Brussel stelde een uitvoerig commentaar samen op de nieuwe artikelen van het pas verschenen Koninklijk Besluit. Dit commentaar van den 24 April 1936 werd door de Federatie gezonden aan al de aangesloten deurwaarders.

En niettegenstaande al die studiën, van hooger hand en van bevoegde zijde aangebracht, blijkt dat thans dit Besluit niet duidelijk, niet klaar is. De voornaamste struikelsteen, voor de deurwaarders, ligt in *artikel vier*.

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bepaalde «Elke dagvaarding zal beteekend worden door den deurwaarder van het vredegerrecht der woonplaats van den verweerder...» Het nieuwe artikel 4 ingevoerd door het K. B. van den 30.3.36 houdt zich aan deze bepaling: «Elke dagvaarding wordt aan den persoon of aan de woonplaats aangezegd...» Meer niet. De woorden «door den deurwaarder van het Vredegerrecht», zijn weggelaten. Dat weglaten is oorzaak van veel verkeerd begrip en van verkeerden uitleg.

In het «Verslag aan den Koning» lezen we: «De nieuwe tekst van artikel 4 voorziet niet meer de verplichting de dagvaarding door den deurwaarder van het vredegerrecht te doen beteekenen. Die bepaling werd reeds praktisch opgeheven bij de wet van 9 Augustus 1887». Dr Declaire geeft aan (kol. 1205): «Niet alleen de deurwaarder van het vredegerrecht is bevoegd om bedoelde akten over de post te beteekenen, maar elke deurwaarder die bevoegd is exploten te doen voor het vredegerrecht dat van dien eisch kennis moet nemen».

Het weglaten in den tekst van «deurwaarder bij het vredegerrecht», heeft voor gevolg gehad dat verschillende deurwaarders van onze buitenkantons de vraag hebben gesteld :

a) -mag elk deurwaarder van het arrondissement, dagvaarden voor ieder kantongerecht van zijn arrondissement ?

b) -heeft het K. B. van den 30.3.36 de hoedanigheid van kantondeurwaarder feitelijk afgeschaft ?

Om een antwoord te vinden op deze beide vragen, hoeven we op te klimmen naar de wet van den 9 Augustus 1887 en na te zoeken wat die wet veranderd of gewijzigd heeft aan den tekst van artikel 4 W. B. R. tekst die is behouden na het verschijnen der wet van 1887.

Al de deurwaarders zijn arrondissementsdeurwaarders; tusschen hen hebben we de deurwaarders bij het Vrederecht, de rechtbanken van eersten aanleg, de Handelsrechtbanken, de Beroepshoven, het Verbrekingshof. Aan ieder van deze categorieën is alzoo een nadere aanstelling gegeven, naast de algemeene. Vóór de wet van den 9 Augustus 1887 was aan elk vrederecht één deurwaarder gehecht, die uitsluitend bevoegdheid had voor dat vrederecht te dagvaarden. De wet van 1887 heeft (art. 1) dat monopolium opgeheven en bevoegdheid verleend aan al de deurwaarders verblijvende in hetzelfde kanton en voor degenen die verblijven in kantons met dezelfde hoofdplaats. De enge beteekenis die we mochten geven aan «deurwaarder van het vrederecht» dat is de «uitsluitende bevoegdheid» voor dat vrederecht te dagvaarden, is vervallen en weggenomen, met al de voorrechten aan die «uitsluitende bevoegdheid» verbonden. Van af 1887 kon dus elk deurwaarder voor zijn kantongerecht dagvaarden, of hij audiencier was of niet.

Het doel van de wet van 1887 is dus klaar: het voorrecht afnemen dat bestond van één der deurwaarders en al de confraters van hetzelfde kanton of van kantons met dezelfde hoofdplaats op gelijken voet te stellen. Het «Exposé des motifs» verwijst naar de bronnen van dit voorrecht: de wetten van 1790, van den 27 Maart 1792, van den 29 Floréal jaar IV art. 27. Dat privilege verviel, maar ook niet meer. Al de andere hoedanigheden en bevoegdheden bleven behouden. Ook de hoedanigheid van «deurwaarder bij het vrederecht».

Wanneer we het nieuwe artikel 4 van het W.B.R. (vervangen door het K. B. van 30.3.36) zóó lezen dat dagvaardingen voor het vrederecht alleen voorbehouden blijven aan de deurwaarders verblijvende in de kantongerechten en dat we de doorgehaalde woorden «deurwaarder bij het vrederecht» van het oude artikel 4 terugstellen in het kader der wetgeving van vóór de wet van 9 Augustus 1887, toen het privilege nog bestond, zal het heel gemakkelijk te besluiten zijn:

het koninklijk besluit van den 30 Maart 1936 heeft niets veranderd aan de bevoegdheid der deurwaarders bij de kantongerechten, sedert 1887; en het duidelijke antwoord op de twee gestelde vragen hierboven is een beslist: **NEEN**.

Aan te merken valt dat in deze bijdrage enkel gehandeld over artikel 4. Een toelichting van artikel 49 paragraaf 1 is niet noodig: die tekst is nieuw, met behulp van de gekende commentaars zal geen enkel confrater hier een missing begaan.

Om de beide artikels 4 en 49 § 1 samen te vatten, komen we tot dit besluit:

I. — Eischen in laatsten aanleg (onder de frank 1.000).

a) voor de verweerders die wonen in het kanton: dagvaarding door den deurwaarder van het vrederecht waar de zaak wordt ingeleid; (exploot per post of persoonlijk).

b) voor de verweerders die wonen buiten het kanton: ofwel: dagvaarding per post door den deurwaarder van het vrederecht waar de zaak wordt aanhangig gemaakt; ofwel: dagvaarding persoonlijk door den deurwaarder van het vrederecht waar de beteekende verblijft.

II. — De gewone eischen, die niet vallen in de eerste rangschikking:

Dagvaarding door den deurwaarder van het vrederecht, zooals het vroeger geschiedde. (na 1887).

Beteekeningen, bevelen, uitvoering, ook voor de eerste categorie, moeten door den deurwaarder persoonlijk gedaan worden, geen verzenden per post.

Het wondere ons niet al te zeer dat elke nieuwe wijziging tijd noodig heeft om te bezinken, om zich aan te passen. De rechtspraak in 1887, 1888 en zelfs later, toont aan dat ook toen lang is gehamerd vooraleer het stelsel vast zat. *L.V.H.*

## BIBLIOGRAPHIE

GEORGES CHAMBAZ en JEAN LEBLOND. - Précis des Sociétés. - Préface de Jacques BOUTERON. - Paris, 4, rue Arsène Houssaye. - 1937. - In 4° 888 bl. - Ing. Fr. Fr. 75.—; Franco Fr. 80.—.

Een uitstekend werk, dienend als handboek voor al hetgeen betrekking heeft op de maatschappijen van Fransch Recht. De schrijvers, die reeds gunstig bekend waren door verschillende boeken op rechtskundig gebied, hebben in een enkel, doch lijvig werk samengevat wetgeving, rechtstheorie en rechtspraak aangaande verschillende soorten van vereenigingen, syndicaten, maatschappijen van onderlingen bijstand, enz., waarvan het aantal vormen talrijker in Frankrijk is dan in België. Het boek bevat ook een rijke schat van formulieren, dat het zelfs voor de handelswereld over het algemeen zeer nuttig maakt.

In Frankrijk is het nieuwe werk van deze schrijvers zeer gunstig beoordeeld geworden. Zij hebben het gewenscht geacht de vrucht van een langen arbeid ook in ons land aan de kritiek der rechterlijke wereld te onderwerpen, gezien de talrijke handelsbetrekkingen die tusschen de beide landen bestaan. Wij bevelen het dan ook ten zeerste aan, en voegen hierbij dat het dezelfde waarde heeft als in België het werk van Prof. Fredericq over de handelsmaatschappijen, dat daarbij nog een fiscaal deel heeft. Maar misschien is het fiscale stelsel bij onze Zuiderburen minder ingewikkeld dan bij ons; wij hopen het voor hen.

*F. Wittemans.*

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

## WETGEVING

**WET VAN 7 MEI 1937, betreffende de bezoldiging van de leden der rechterlijke macht, van het Rekenhof, van den Mynraad, van de deputatiën der provincieraden, van den clerus en van het onderwijzend korps der lagere en bewaarscholen zoomede van het personeel van het hooger onderwijs.**

Leopold III, Koning der Belgen,  
Aan allen tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen het geen volgt :

*Artikel 1.* De 4<sup>e</sup> en de 6<sup>e</sup> alinea van artikel 1 van het koninklijk besluit van 26 Januari 1935, n<sup>o</sup> 79, worden vervangen door onderstaanden tekst:

4<sup>e</sup> alinea. « Voor de wedden van ten hoogste 12.000 fr. wordt de eerste verhooging verleend bij indexcijfer 683, de tweede bij indexcijfer 718, en zoo voort. De eerste verlaging van 5 t. h. wordt toegepast bij indexcijfer 648. Een laatste verlaging van 2 ½ t. h. geschiedt bij indexcijfer 630. Beneden dat cijfer wordt geenerlei verlaging toegepast. »

6<sup>e</sup> alinea. « De veranderingen in de bezoldigingen worden vastgesteld volgens het indexcijfer van de voorlaatste maand welke die van de uitbetaling der wedden voorafgaat. »

*Art. 2.* Artikel 2 van het koninklijk besluit van 30 December 1935, n<sup>o</sup> 223, wordt door onderstaanden tekst vervangen :

« Artikel 2. De toepassing van de bepalingen van artikel 1 van het koninklijk besluit van 26 Januari 1935, n<sup>o</sup> 79, mag niet ten gevolge hebben aan den bediende waarvan de wedde hooger is dan 12.000 frank een lagere hoofdbezoldiging toe te kennen dan deze van den bediende die een wedde van 12.000 frank geniet.

» Hetzelfde regime is toepasselijk op de kinder-, standplaats- en geboortetoelagen. »

*Art. 3.* Vorenstaande bepalingen treden op 1 April 1937 in werking.

Gegeven te Brussel, den 7<sup>n</sup> Mei 1937.

**WET van 12 Mei 1937, waarbij de wet van 25 October 1919, tot tijdelijke wijziging van de rechterlijke inrichting en van de rechtspleging voor de hoven en rechtbanken, wordt aangevuld.**

Leopold III, Koning der Belgen,  
Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

*Eenig artikel.* § VI van de wet van 25 October 1919 tot tijdelijke wijziging van de rechterlijke inrichting en van de rechtspleging vóór de hoven en rechtbanken, wet gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 30 Juli 1921 en 7 Augustus 1924, wordt door de hiernavolgende bepalingen vervangen:

« § VI. In de rechtbanken van eersten aanleg, doet de rechter die gelast is alléén te zetelen, slechts uitspraak nadat hij het advies van het openbaar ministerie heeft gehoord. In burgerlijke zaken, zetelen de gewone kamers ten getale van drie rechters.

» Zij zetelen slechts met aanwezigheid van het openbaar ministerie in de volgende gevallen :

» 1<sup>o</sup> Wanneer zij kennis nemen hetzij van vorderingen tot echtscheiding of tot scheiding van tafel of bed, hetzij van andere zaken betreffende den staat der personen, hetzij van zaken betreffende de voogdij, hetzij van eischen tot ontzetting;

» 2<sup>o</sup> Wanneer zij kennis nemen van burgerlijke vorderingen ingesteld naar aanleiding van een permisdrijf;

» 3<sup>o</sup> Wanneer het openbaar ministerie als hoofdpartij of als tusschenkomende partij in het geding betrokken is. »

Gegeven te Brussel, den 12<sup>n</sup> Mei 1937.

**WET VAN 12 MEI 1937, waarbij den Koning machtiging wordt verleend om te voorzien in de benoeming van bijgevoegde magistraten en van sommige vrederechters of griffiers van vredegerichten**

Leopold III, Koning der Belgen,  
Aan allen tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

*Artikel 1.* Tot 30 Juni 1939, kan de Koning, op eensluidend advies van den eerste-voorzitter van het Hof van Beroep en van den procureur-generaal bij het Hof van Beroep, voorzien in de benoeming van na te noemen bijgevoegde magistraten :

Hof van beroep te Brussel : één voorzitter, drie raadsheeren en één advocaat-generaal;

Hof van beroep te Gent : twee raadsheeren;

Hof van beroep te Luik : drie raadsheeren;

Rechtbank van eersten aanleg te Brussel : zes rechters en drie substituut-procureurs des Konings (12<sup>e</sup>, 13<sup>e</sup> en 14<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen : drie rechters en één substituut-procureur des Konings (5<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Bergen : één substituut-procureur des Konings (3<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Charleroi : één substituut-procureur des Konings (2<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Gent : één substituut-procureur des Konings (1<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Luik : twee substituut-procureur des Konings (4<sup>e</sup> en 5<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Brugge : één substituut-procureur des Konings (1<sup>e</sup> plaats);

Rechtbank van eersten aanleg te Hasselt : één rechter.

*Art. 2.* De bijgevoegde magistraat wordt gekozen onder de kandidaten die voldoen aan de wettelijke voorwaarden welke vereischt worden van den titularis van de in het gewoon kader der magistraten overeenstemmende plaats; hij heeft er den rang van en ontvangt de jaarwedde die er aan verbonden is.

*Art. 3.* De orde van voordracht door de provinciale raden, van de raadsheeren in het Hof van beroep, wordt niet gewijzigd; de kandidaten tot de plaatsen van bijgevoegd raadsheer in het Hof van beroep zullen voor de te rekenen van den dag waarop deze wet in werking treedt te begeven plaatsen door de provinciale raden worden voorgedragen.

*Art. 4.* Voordat de bijgevoegde magistraat zijn ambt aanvaardt, legt hij den wettelijken eed af. In het kader van de magistraten die in dezelfde hoedanigheid titularis zijn, neemt hij zijn rang in naarmate er plaatsen openvallen en zonder nieuwe eedaflegging.

*Art. 5.* In afwijking van de wet van 20 Juli 1936 tot schorsing van sommige benoemingen tot rechter, waarvan bij artikel 2 der wet van 18 Augustus 1928 de uitwerking werd verlengd, zal voorzien worden in de benoeming tot de plaatsen van vrederechter te Antoing, Beerlingen, Edingen Gent (3° kanten), Rochefort en Templeuve, alsmede in de benoemingen tot de plaatsen van griffier van de vredegerichten te Couvin, Arendonck en Fosses.

*Art. 6.* In het bijkomend vredegerecht dat, te Brussel, krachtens artikel 6 der wet van 12 Augustus 1911 en artikel 4 van het koninklijk besluit n° 209 van 14 November 1935, werd opgericht, kan de Koning een tweeden politie-rechter benoemen en, onder de modaliteiten welke Hij vaststelt, die rechtbank er mede belasten ook den dienst van de politierechtbank voor de kantons Elsene, Ukkel, Sint-Gillis en Schaarbeek of voor sommige dezer te verzekeren.

De oudst-benoemde van beide rechters zorgt voor de verdeling van den dienst.

Gegeven te Brussel, den 12<sup>n</sup> Mei 1937.

**WET VAN 14 MEI 1937, tot wijziging van artikelen 80, 81, 375 en 377 van het Strafwetboek, alsmede van de wet van 4 October 1867 op de verzachtende omstandigheden.**

Leopold III, Koning der Belgen,  
Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

*Artikel 1.* Aan artikel 375 van het Wetboek van Strafrecht wordt, na de eerste alinea, als tweede alinea, de volgende bepaling toegevoegd:

« Is de misdaad gepleegd op den persoon van een minderjarige boven den vollen leeftijd van 16 jaar, dan wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van tien tot vijftien jaar. »

*Art. 2.* Artikel 377 wordt gewijzigd als volgt:

1° De tweede alinea wordt door de volgende bepaling vervangen:

« In de gevallen voorzien bij het 1° lid van artikel 372 en bij het 2° lid van artikel 373, is de straf dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar. »

2° De vierde alinea wordt door de volgende bepaling vervangen:

« In de gevallen voorzien bij het 3° lid van artikel 373 en bij het 2° lid van artikel 375, is de straf dwangarbeid van ten minste twaalf jaar. »

3° De zesde alinea wordt door de volgende bepaling vervangen:

« In de gevallen voorzien bij het 3° lid en het 4° lid van artikel 375 en bij het 1e lid van artikel 376, is de straf dwangarbeid van ten minste zeventien jaar. »

4° De zevende alinea vervalt.

*Art. 3.* Alinea 5 van artikel 3 der wet van 23 Augustus 1919 wordt door de volgende bepaling vervangen:

« Echter kan de raadkamer van deze vrijheid, bij voorhanden zijn van verzachtende omstandigheden, slechts gebruik maken voor zoover de normale straf ten hoogste vijftien jaar dwangarbeid of ten hoogste twintig jaar dwangarbeid bedraagt, indien het misdrijven geldt voorzien bij de hoofdstukken V en VI van boek II van het Wetboek van Strafrecht of bij de artikelen 471 en 472 van hetzelfde Wetboek. »

*Art. 4.* 1° De vierde alinea van artikel 80 van het Wetboek van Strafrecht luidt als volgt:

« Dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, door opsluiting of door een gevangenisstraf van ten minste zes maanden. »

2° De vierde alinea van artikel 81 van het Wetboek van Strafrecht luidt als volgt :

« Hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar, door hechtenis van vijf jaar tot tien jaar of door eene gevangenisstraf van ten minste zes maanden. »

Gegeven te Brussel, den 14<sup>n</sup> Mei 1937.

## TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 20. — 15 Mei 1937. — J. G. J. van Mourik. — Artikel 1754 B. W. — Mr. J. M. Kan, Delegatie van wetgevende bevoegdheid aan de administratie.

RECHTSKUNDIG TIJDSCHRIFT. — Nr. 3. — Mei en Juni. — De gehuwde vrouw en de scheidsrechterlijke overeenkomst, door R. van Lennep. — Over het Informatierecht van den Prokureur des Konings in strafzaken, door Willy De Groote. — Rechtspraak. — Nota's en mededeelingen. — Boekbespreking.

DALLOZ. - RECUEIL HEBDOMADAIRE DE JURISPRUDENCE. — Nr 18. — 13 Mei 1937. — Notes fiscales : L'imposition à la contribution des patentes des entrepreneurs de travaux publics, des fournisseurs et des adjudicataires de droits communaux.

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP  
HET "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD" !!!